

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Nezaměstnanost a její vývoj v regionu Benešov

Gita Křížková

©2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Gita Křížková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Nezaměstnanost a její vývoj v regionu Benešov

Název anglicky

Unemployment and their development in the region Benešov

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je posoudit úroveň nezaměstnanosti v regionu Benešov a její srovnání s vybranými okresy ČR.

Dílčí cíle:

- vymezit rizikové skupiny v regionu Benešov a speciálně se zaměřit na osoby starší 50 let
- zpracovat dotazníkové šetření u vzorku nezaměstnaných registrovaných na ÚP Benešov

Metodika

V teoretické části bude definován pojem nezaměstnanost, politika zaměstnanosti v ČR a úloha úřadů práce ve vztahu k nezaměstnaným. Dále zde budou popsány jednotlivé druhy nezaměstnanosti, stanoveny rizikové skupiny nezaměstnaných a ekonomické, psychické a sociální důsledky nezaměstnanosti. V praktické části bude nejprve charakterizován region Benešov, poté budou zpracovány ukazatele o vývoji nezaměstnanosti z různých hledisek a provedeno porovnání s vybranými regiony v ČR. Dále bude v bakalářské práci dotazníkem oslovena skupina nezaměstnaných registrovaných na úřadu práce v Benešově se zaměřením na kvalifikaci a způsoby vyhledávání zaměstnání.

Doporučený rozsah práce

40-50 stran

Klíčová slova

nabídka práce, nezaměstnanost, měření nezaměstnanosti, poptávka po práci, rizikové skupiny nezaměstnaných, státní politika zaměstnanosti, trh práce, zaměstnanost

Doporučené zdroje informací

BUCHTOVÁ, B. a kol. Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: GradaPublishing, 2002, ISBN 80-7183-278-2

HALÁSKOVÁ, R. Trh práce a politika zaměstnanosti. Ostrava, Ostravská univerzita, 2001, ISBN 80-7042-595-4

HELÍSEK, M. Makroekonomie. Slaný: Melanderium, 1998 ISBN 80-86175-02-2

HOLMAN, R. Ekonomie. Praha: C.H.Beck, 2002 ISBN 80-7179-387-6

MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, ISBN 80-901421-9-4

SAMUELSON, P. NORDHAUS, W. Ekonomie. Praha, 1991, ISBN 80-205-0192-4

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nezaměstnanost a její vývoj v regionu Benešov" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 3. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu bakalářské práce panu prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za velmi vstřícný přístup, vedení, odbornou pomoc a cenné připomínky, které mi pomohly při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala paní Bc. Kateřině Novotné z úřadu práce v Benešově za pomoc při zpracování dotazníkového šetření a za poskytnuté informace.

Nezaměstnanost a její vývoj v regionu Benešov

Souhrn

Tato bakalářská práce s názvem „Nezaměstnanost a její vývoj v regionu Benešov“ je zaměřena na analýzu problematiky nezaměstnanosti. V teoretické části je charakterizována nezaměstnanost, jsou vysvětleny pojmy z oblasti druhů nezaměstnanosti. Dále je uvedeno rozdělení nezaměstnanosti, ekonomické, sociální a psychologické dopady nezaměstnanosti. Jsou charakterizovány rizikové skupiny a dále vysvětleny způsoby řešení nezaměstnanosti. V praktické části je nejprve charakterizován region Benešov, z hlediska polohy, počtu obyvatel, hospodářství a demografie. Dalším tématem je analýza časových řad. Celková nezaměstnanost je porovnána s ostatními regiony Středočeského kraje a s celou ČR. Jako doplňující informace k dokreslení celkového obrazu je dále v práci uvedena vzdělanost podle pohlaví, věku, dosaženého vzdělání a délku registrace na úřadu práce. V poslední části je proveden rozbor zjištěných dat z dotazníkového šetření provedeného na ÚP v Benešově a jejich vyhodnocení. V závěru jsou shrnuty informace a postřehy této bakalářské práce.

Klíčová slova: nabídka práce, nezaměstnanost, měření nezaměstnanosti, poptávka po práci, rizikové skupiny nezaměstnaných, státní politika zaměstnanosti, trh práce, zaměstnanost

Unemployment and their development in the region Benešov

Summary

This work deals with unemployment and their development in the region of Benešov. It is focused on analysis of the problem of unemployment. In the theoretical part of this work is characterized by unemployment. I explain concepts in the area of unemployment. The next thing is the distribution of unemployment economic, social and psychological impact of unemployment. In the practical part of this work there are informations about Benešov region, position of it, number of inhabitants, economy and demography. The next subject is analysis time series analysis. general unemployment is comparing with other regions of the Central Bohemian Region and with the rest of the Czech republic. The next information to imagine the main problem i decided to find number of education by sex, by age, by education and lenght of registration at the employment Department. In the last part there is an analysis of date collected from a questionnaire survey conducted at employment Department in Benešov. In this last part you can also find informations and perceptions of this work.

Keywords: job offer, unemployment, measuring unemployment, demand for work, risk groups of unemployment, state employment policy, trade market, employment

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Cíl práce a metodika	7
2.1 Cíl práce	7
2.2 Metodika	7
3 Teoretická východiska	8
3.1 Charakteristika nezaměstnanosti.....	8
3.2 Charakteristika zaměstnanosti.....	9
3.2.1 Význam práce pro člověka	9
3.2.2 Kdo je zaměstnaný	11
3.3 Měření nezaměstnanosti.....	11
3.4 Dělení a typy nezaměstnanosti.....	12
3.4.1 Plná zaměstnanost a přirozená nezaměstnanost.....	12
3.4.2 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost	12
3.4.3 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost.....	13
3.4.4 Typologie nezaměstnanosti.....	14
3.5 Dopady nezaměstnanosti.....	16
3.5.1 Ekonomické dopady	16
3.5.2 Sociální důsledky	16
3.5.3 Zdravotní dopady nezaměstnanosti	17
3.6 Rizikové skupiny nezaměstnaných	18
3.6.1 Mladší věkové skupiny do třiceti let.....	18
3.6.2 Starší věkové skupiny	18
3.6.3 Ženy s malými dětmi	19
3.6.4 Zdravotně postižení občané	19
3.6.5 Lidé bez kvalifikace, nebo s nízkým vzděláním.....	20
3.6.6 Romské etnikum	20
3.7 Možnosti řešení nezaměstnanosti.....	20
3.7.1 Státní politika zaměstnanosti	21
4 Studie trhu práce v regionu Benešov.....	24
4.1 Region Benešov	24
4.2 Hospodářství v regionu Benešov	25
4.3 Základní demografické údaje v regionu Benešov	26
4.3.1 Počet obyvatel.....	26
4.3.2 Věková struktura.....	26
4.3.3 Změna stavu obyvatelstva.....	27

4.4	Nezaměstnanost v regionu Benešov.....	28
4.4.1	Celková nezaměstnanost.....	28
4.4.2	Nezaměstnanost podle pohlaví	29
4.4.3	Věková struktura nezaměstnaných	30
4.4.4	Vzdělanostní struktura nezaměstnaných v Benešovském regionu	31
4.4.5	Délka registrace nezaměstnaných na ÚP	33
5	Dotazníkové šetření.....	34
5.1	Předpokládané výsledky dotazníkového šetření	34
5.2	Analýza dotazníků.....	34
5.2.1	Základní informace o dotazovaných.....	34
5.2.2	Informace o nezaměstnanosti.....	36
5.2.3	Aspekty prožívání nezaměstnanosti.....	39
5.2.4	Znalosti a dovednosti dotazovaných.....	41
5.3	Diskuze nad výsledky dotazníkového šetření	42
6	Závěr.....	46
7	Seznam použitých zdrojů	47
8	Přílohy – Dotazník pro nezaměstnané	49

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Poloha regionu Benešov.....	24
Obrázek 2:	Administrativní rozdělení.....	25

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Rozdělení obyvatelstva v regionu Benešov.....	26
Tabulka 2:	Věková struktura obyvatel v regionu.....	27
Tabulka 3:	Změny stavu obyvatelstva v regionu	27
Tabulka 4:	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Benešov.....	29
Tabulka 5:	Podíl nezaměstnanosti v regionu Benešov podle pohlaví	30
Tabulka 6:	Věková struktura nezaměstnaných	31
Tabulka 7:	Struktura nezaměstnaných podle vzdělání	32
Tabulka 8:	Struktura nezaměstnaných podle vzdělání	33
Tabulka 9 -	Pohlaví dotazovaných.....	35
Tabulka 10 -	Věková struktura dotazovaných	35
Tabulka 11 -	Vzdělání dotazovaných	36
Tabulka 12 -	Rodinný stav dotazovaných.....	36
Tabulka 13 -	Počty dětí u dotazovaných.....	36
Tabulka 14 -	Délka registrace na ÚP	37
Tabulka 15 –	Důvod registrace na ÚP	38
Tabulka 16 -	Hledání zaměstnání	38
Tabulka 17 -	Ochota změny	38
Tabulka 18 -	Jak prožívají dotazovaní nezaměstnanost.....	40

Tabulka 19 - Sociální aspekty nezaměstnanosti	40
Tabulka 20 - Psychické aspekty nezaměstnanosti	40
Tabulka 21 - Zdravotní aspekty nezaměstnanosti.....	41
Tabulka 22 - Řidičský průkaz	42
Tabulka 23 - Řečové dovednosti	42
Tabulka 24 - Práce s osobním počítačem	42

1 Úvod

Téma bakalářské práce jsem si vybrala ze dvou hlavních důvodů. Prvním je fakt, že nezaměstnanost je problematickou součástí všech vyspělých ekonomik. Proto se většina států zaměřuje na udržení nízké nezaměstnanosti. Vysoká nezaměstnanost má značné ekonomické dopady. Pokud je velká část obyvatelstva nezaměstnaná, pak není dostatečně využit výrobní faktor práce, což má vliv na výrobu a celkovou produktivitu obyvatelstva. To se projeví ve snížené kupní síle a snižující se poptávce po zbytečných statcích. To může mít za následek snižování výroby některých firem a nižší poskytování služeb domácnostem. Firmy pak mají problémy pokrýt mzdové náklady svých zaměstnanců a začnou propouštět, případně skončí podnikání. To se obratem projeví v dalším zvýšení nezaměstnanosti. Celý cyklus se pak může dále opakovat a může hrozit rozpad dané ekonomiky. Stát se z tohoto důvodu snaží snižovat nezaměstnanost pomocí aktivní a pasivní politiky nezaměstnanosti. V aktivní politice se snaží přímo bojovat s nezaměstnaností a aktivně snižovat počty občanů bez práce. Součástí pasivní politiky je pouze snižování důchodové disparity nezaměstnaných formou podpor v nezaměstnanosti. Naštěstí si dnes mohou lidé v životním pojištění sami snížit důchodovou disparitu a připojistit se na ztrátu příjmů.

Dalším aspektem jsou sociální a psychologické dopady nezaměstnanosti. V případě dlouhodobé nezaměstnanosti, kdy si tito lidé nejsou schopni zajistit přiměřenou práci, se mohou cítit sociálně vyloučení. Tento jev pak může v některých případech zapříčinit i rozpad jinak dobře fungující rodiny a odsunutí jedince na okraj společnosti. Z psychologického hlediska se mohou vyskytnout problémy ve formě depresí a různých psychických poruch osobnosti. Nezaměstnaní pak mohou inklinovat k návykovým látkám, jako jsou alkohol, nikotin, drogy a léky, a tím se může zhoršovat jejich zdravotní stav.

Druhým důvodem, proč jsem si toto téma vybrala, je skutečnost mého brzkého vstupu na trh práce. Proto jsem se chtěla blíže seznámit s danou problematikou.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je posoudit úroveň nezaměstnanosti v regionu Benešov a její srovnání s vybranými okresy ČR.

Dílčí cíle:

- Vymežit rizikové skupiny v regionu Benešov a speciálně se zaměřit na osoby starší 50 let
- Zpracovat dotazníkové šetření u vzorku nezaměstnaných registrovaných na ÚP Benešov

2.2 Metodika

Metodika bakalářské práce se skládá z několika částí. První část je zaměřena především na definování pojmu nezaměstnanost, politika zaměstnanosti v ČR a úloha úřadů práce ve vztahu k nezaměstnaným. Dále jsou zde popsány jednotlivé druhy nezaměstnanosti, stanoveny rizikové skupiny nezaměstnaných a ekonomické, psychické a sociální důsledky nezaměstnanosti. V této části bylo čerpáno z odborné literatury, která je uvedena v seznamu literatury. V druhé části je charakterizován region Benešov, poté jsou zpracovány ukazatele o vývoji nezaměstnanosti z různých hledisek a provedeno porovnání s vybranými regiony v ČR. Ve vlastním rozboru bakalářské práce je dotazníkem oslovena skupina nezaměstnaných registrovaných na Úřadu práce v Benešově se zaměřením na kvalifikaci a způsoby vyhledávání zaměstnání. Závěr je věnován rozboru dat z dotazníkového šetření.

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika nezaměstnanosti

Z hlediska současného i historického je nezaměstnanost jedním z nejdiskutovanějších a nejsledovanějších jevů tržního hospodářství.

(Buchtová a kol., 2002)

Aby byla osoba v produktivním věku charakterizována jako nezaměstnaná, musí podle Buchtové splňovat tyto dvě podmínky:

- Je ochotná nastoupit do práce a aktivně ji hledá
- Nemají příjem ani placené zaměstnání, je dočasně uvolněná z práce a očekává, že bude znovu zaměstnána

K označení, že osoba je nezaměstnaná, nestačí pouhé konstatování, že se jedná o jedince, který nepracuje. Přiznání statutu nezaměstnaného je podmíněno mnoha dalšími kritérii. Každá instituce má nastaveny vlastní podmínky vymezující osobu, která je nezaměstnaná. Například definice ILO (Mezinárodní organizace práce) zahrnuje následující kritéria:

- Osoba starší 15 let
- Osoba aktivně hledá práci prostřednictvím úřadů práce, inzerce, příbuzných, soukromých agentur práce, podnikáním kroků vedoucích k založení vlastní firmy, nebo přímým oslovování zaměstnavatelů
- Osoba se zrovna nenachází v placeném zaměstnání nebo nevykonává samostatně výdělečnou činnost
- Osoba je ochotna začít ihned pracovat nebo nejdéle do 14 dnů

(Halásková, 2001)

Rovněž sem můžeme zahrnout ty, kteří čekají na nástup do nového zaměstnání, nebo byly ze zaměstnání uvolněni a čekají na příležitost návratu do práce. (Brožová 2003)

Definicí nezaměstnanosti se rozumí i to, že jedinec, který je schopen práce, ale je z možnosti pracovat za mzdu vyřazen. Zároveň je aktivně hledající práci.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo – pracovní sílu země tvoří nezaměstnaní spolu se zaměstnanými. Populací, která má zaměstnání za které je placená nebo sebezaměstnaní. Zahrnuje i osoby v práci nepřítomné, které mají vazbu na zaměstnání. Jsou to například matky na mateřské dovolené. (Buchtová a kol., 2002)

Do ekonomicky neaktivního obyvatelstva tedy spadá zbytek populace, a to ti, kteří nepatří ani do jedné skupiny. Jsou to důchodci, ženy v domácnosti a studenti.

3.2 Charakteristika zaměstnanosti

Zaměstnanost je považována za aktivní činnost člověka, která pomáhá utvářet užité hodnoty, které uspokojují jeho potřeby a většinou i potřeby jeho blízkých.

(Matoušek 2003)

Podle Ourody (2004) nemůžeme do zaměstnání zahrnout vzájemnou výpomoc, dobrovolné práce, sebezaměstnání nebo domácí práce.

Vláda používá dva primární druhy opatření, které jsou spojovány s nezaměstnaností.

Pavelka (2010) ve své knize popisuje dvě politiky nezaměstnanosti:

- **Pasivní** – je formou podpor nezaměstnanosti, které má zmírňovat důsledky nezaměstnanosti,
- **Aktivní** – v České republice je tento typ zaměstnanosti ve formě veřejně prospěšných míst, absolventských a praktických míst, chráněných dílen apod. Orientuje se obzvláště na utváření nových pracovních pozic, zvyšuje flexibilitu zaměstnanců a slouží jako jedna z prevencí nezaměstnanosti.

3.2.1 Význam práce pro člověka

Podle Buchtové a kol. (2002) je práce podstatnou a nezastupitelnou částí lidského života. Zaujímá nepostradatelnou součást jeho existence, přináší mu pocit seberealizace a společenské užitečnosti a zároveň mu dává materiální prospěch. Zaměstnání uspokojuje lidské potřeby sebeúcty, ctizálosti a sebeuplatnění. V linii života nám zobrazuje začátek i

konec ekonomické aktivity člověka. Neočekávaným traumatizujícím zážitkem, který zasahuje do kulturního života lidí, je náhlá ztráta zaměstnání.

Práce má pro značnou část lidí větší význam než jen potřebu obživy, ale dokonce se s tímto faktem sžívá a vnímá ho jako součást života. V práci se setkáváme se spolupracovníky a je to i místem, kde můžeme nalézt nové přátele. V zaměstnání můžeme získat mnoho nových informací, které rozvíjí naše znalosti. Když děláme práci, která nás baví, tak se stává i zábavou a koníčkem. Vzhledem k tomu nám nečekaná ztráta zaměstnání způsobuje nejen omezený příjem peněz, ale i sociální, psychickou a zdravotní újmu a stává se velmi nepříjemnou zkušeností.

„Ocitne-li se člověk dlouhodobě bez práce, ztratí nejsilnější pojítko s realitou, zmocní se ho nejistota a strach z budoucnosti, později i pochybnosti o vlastních schopnostech. A tak ztratit práci ve společnosti, kde je placená práce stále ještě spojována s vysokou společenskou i osobní hodnotou a kde je zaměstnání klíčem k životním aspiracím i zdrojem identity a sebeúcty člověka, přináší stresující událost. Tento subjektivně stresující zážitek je navíc okolím stále ještě vnímán jako znamení životního selhání jedince.“

(Buchtová a kol., 2002, s. 76)

Vypovězení z práce znamená strádání primárních potřeb, jejichž uspokojování je s nimi úzce spojeno nebo které jsou přímo prací uspokojovány. (Mareš, 2002)

U vzniku moderního výzkum nezaměstnanosti stála Jahodová, která předkládá pět primárních potřeb. Tyto potřeby jsou uspokojovány prací, které tedy nezaměstnanost úplně blokuje či pouze omezuje.

- Umožňuje osobě podílet se na cílech a účelech, kterého přesahují
 - Vynucuje si řadu aktiv, k nimž bez zaměstnání člověk není motivován
 - Vymezuje jeho osobní status a osobní identitu
 - Vytváří pro zaměstnaného člověka reálnou strukturu času (dne, týdne, roku)
 - Znamená příležitost pravidelně sdílené sociální zkušenosti mimo rámec rodiny
- (Buchtová a kol., 2002)

3.2.2 Kdo je zaměstnaný

Podle Buchtové (2002) mezi zaměstnané osoby patří ti, kteří provádějí sebezaměstnání nebo placené práce. Také osoby, které jsou nyní v zaměstnání nebo jsou v zaměstnání nepřítomny, ale mají určitou vazbu na zaměstnání, např. jsou na dovolené, na mateřské dovolené nebo jsou nemocní.

3.3 Měření nezaměstnanosti

Logicky se snažíme nezaměstnanost měřit hlavně z praktických důvodů.

„Používá se k tomu především míry nezaměstnanosti, která je podílem nezaměstnaných v celku práce schopné populace, přičemž je i zde v různé podobě přihlíženo k ochotě této populace pracovat.“

(Mareš, 2002, s. 21)

Existuje mnoho způsobů, které můžeme používat k výpočtu nezaměstnaných jedinců. Nejpoužívanějšími jsou pouze dva. První metoda spolupracuje s úřadem práce a používá informace uchazečů, kteří se registrují a ucházejí o zaměstnání, na základě těchto informací zjišťuje míru nezaměstnanosti. Další metodu aplikujeme na určitém vzorku populace a to přímo v terénu. Touto metodou zahrneme do měření i část populace, která není zaregistrovaná na úřadu práce.

Aby měření bylo přesné, musíme populaci rozdělit do dvou skupin:

- 1) Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
 - Zaměstnaní (osoby, které mají placené zaměstnání nebo sebezaměstnání)
 - Nezaměstnaní (osoby, které nemají placené zaměstnání ani sebezaměstnání, ale práci aktivně hledají)

- 2) Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří nezaměstnaní, kteří si práci z různých důvodů nehledají např. ženy v domácnosti, studenti, penzisté.

Míru nezaměstnanosti vyjádříme procentním podílem nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu:

$$u = \frac{U}{U + L} * 100$$

u = míra nezaměstnanosti

L = zaměstnaní

U = nezaměstnaní hledající práci

L + U = pracovní síla (zaměstnaní + nezaměstnaní hledající práci)

(Brožová, 2002)

3.4 Dělení a typy nezaměstnanosti

3.4.1 Plná zaměstnanost a přirozená nezaměstnanost

Mareš (2002) popisuje plnou nezaměstnanost jako stav, kdy ten, kdo chce pracovat a přijme mzdu, kterou mu zaměstnavatel za určitých podmínek nabídne, práci vždy sežene.

Tento stav můžeme popsat tak, že všechny osoby, které jsou ochotné pracovat za dané reálné mzdy a touží najít zaměstnání, tak činit mohou. Všechnu nezaměstnanost pak můžeme označit za tzv. dobrovolnou.

Velikost nezaměstnanosti při plné zaměstnanosti přibližně odpovídá přirozené míře nezaměstnanosti. „Je to taková míra nezaměstnanosti, která obvykle v ekonomice převažuje a skutečná nezaměstnanost se od ní dlouhodobě neodchyluje.“ (Mareš, 2002, s. 80)

3.4.2 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

„Dobrovolně nezaměstnaný je ten, kdo je ochoten přijmout práci pouze za mzdu vyšší, než je ta, která převládá na příslušném odvětvovém trhu.“ (Brožová, 2003, s. 85). Některé osoby se tak chovají pouze krátkodobě, protože si myslí, že nabízená mzda se nevyrovná jejich ujmě ze zaměstnání. Pokud jsou při hledání nového zaměstnání neúspěšní, mají možnost se requalifikovat a začít pracovat v jiném odvětví.

Ostatní nepracují raději vůbec, než aby byli zaměstnaní za nižší mzdu. V případě, že nenajdou práci, která odpovídá jejich představám a ideálům, upřednostňují život ze sociálních dávek a čekají, až jim úřad práce najde zaměstnání podle jejich požadavků.

Podle Brožové (2003), která ve své knize uvádí, že ti, co jsou nedobrovolně nezaměstnaní a usilovně hledající zaměstnání, jsou ochotni pracovat i za nižší mzdu, se jim najít práci nedaří. Zatímco ti, co jsou dobrovolně nezaměstnaní, nemají zájem o pracovní pozice, na kterých není mzda tak vysoká jak by si představovali a proto hledají lepší místa.

Ve většině případech se tento problém vztahuje k osobám, kterým rekvalifikace, nebo změna profese činí velké obtíže.

3.4.3 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost

Délka trvání nezaměstnanosti je jedním z podmětů pro určení, zda určitá míra nezaměstnanosti je nebo není problémem. Tyto poznatky jsou vhodné pro určení hospodářských krizí.

Rozdělování lidí bez zaměstnání podle doby, kdy jsou nezaměstnaní, vypovídá nejen o požadavcích na sociální stát, ale i o struktuře nezaměstnanosti a představuje ve většině rozvojových zemí podobný význam. (Mareš, 2002)

Krátkodobá nezaměstnanost

Běžnou součástí ekonomického života je krátkodobá nezaměstnanost. Maximální doba trvání tohoto stavu je několik měsíců, ale většinou trvá jen několik týdnů. Většinou je rozhodující to, v jaké životní etapě se člověk nachází a to se týká zejména matek po mateřské dovolené, čerstvých absolventů a migrantů. U těchto lidí bývá návrat do pracovního procesu velmi rychlý a přestupují do škatulky zaměstnaní.

Dlouhodobá nezaměstnanost

Tento typ nezaměstnanosti trvá u člověka déle než jeden rok. Dlouhodobá nezaměstnanost již vyznačuje závažnější problém. Velmi často vyvolává finanční starosti nejen pro jedince, ale i pro jeho celou rodinu a někdy se jedná i o problémy existenční.

Často jsou následkem i problémy psychologické a sociální, jako komplikace se začleňováním do kolektivu, deprese a sebedoceňování.

„Dlouhodobá nezaměstnanost může přetrvávat v období dlouhotrvající hospodářské deprese. Pokud oživení ekonomiky dlouho nepřichází, nevytvářejí se nová pracovní místa a nezaměstnaní nemohou pracovní místo najít.“ (Brožová, 2003, s. 87)

3.4.4 Typologie nezaměstnanosti

Brožová (2003) vysvětluje nezaměstnanost z hlediska její příčiny:

Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je součástí přirozené nezaměstnanosti. Může vznikat na základě častého stěhování lidí do jiných měst, anebo obměňováním zaměstnání. Vždy se nacházejí na trhu ti, kteří jsou propouštěni z mnoha důvodů, kterými jsou například zánik anebo naopak vznik firem, změny organizační i technologické. (Mareš, 2002)

Potřebujeme určitý čas k nalezení nové, u čerstvých absolventů první práce. V případě, že zaměstnanec odejde z jeho zaměstnání, musíme počítat s dobou, kterou potřebuje k nalezení nového pracovního místa, která odpovídá jeho kvalifikaci. U některých pracovních pozic je nabídka dosti omezena, protože jsou méně časté. Také sociální politika státu má podstatný vliv na délku frikční nezaměstnanosti. Jestliže je i bez práce schopen, za pomoci státní sanace, si finanční stabilitu udržet a neslevit ze svých naučených společenských standardů po dobu několika měsíců, nenutí ho okolnosti zkrátit dobu pracovního nezájmu, a proto se frikční nezaměstnanost prodlužuje. Frikční nezaměstnanost není vnímána jako závažný problém, jelikož jde jen o dočasný status.

Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost se zabývá problematikou strukturálních změn v ekonomickém poli, které vedou k zániku odvětví, a tedy i růstu nezaměstnanosti. V každé ekonomice dochází k expanzi a naopak k zániku jednotlivých odvětví. Zaměstnanci tak musí projít novou kvalifikací, aby se mohli účastnit pracovního procesu v expandujících sektoru. Tento proces může mít delší trvání. Část strukturální nezaměstnanosti je dána pohybem pracovních sil mezi odvětvími. Zajímavé je, že do ní

mohou patřit vysoce kvalifikované osoby, jejichž kvalifikace ztrácí na trhu práce váhu a není dále potřebná.

Cyklická nezaměstnanost

Podle Brožové (2002) cyklická nezaměstnanost souvisí s hospodářským cyklem a s krátkodobými výkyvy hospodářské aktivity. Když je ekonomika ve fázi úplného hospodářského poklesu, snižuje se vyrobený produkt ve všech odvětvích a postihuje je téměř všechna nezaměstnanost. V případech, kdy je ekonomika v recesi, klesá produkt a automaticky stoupá nezaměstnanost. Naopak je tomu při expanzi. O sezónní nezaměstnanosti (stavebnictví, cestovní ruch, zemědělství) hovoříme v případě, že je cyklická nezaměstnanost spojena s přírodním cyklem.

Pro cyklickou nezaměstnanost je charakteristické obzvláště devatenácté století a začátek dvacátého století. Můžeme jí chápat tak, že poptávka po práci je ve vztahu k nabídce nedostačující. Nazýváme jí nezaměstnaností z nedostatečné poptávky, proto pracovní síla z jednoho odvětví nemůže najít zaměstnání v jiném odvětví.

Skrytá nezaměstnanost

V této skupině jsou lidé bez práce, kteří nejsou registrovaní na úřadech práce, a to z mnoha důvodů např. studium, práce v domácnosti, mateřství nebo hrdost. Nemůžeme tedy přesně určit jejich počet. Může se jednat o obyvatele, kteří práci shání samostatně přímo u firem, nemusí se jednat pouze o osoby, které přestali práci hledat.

Neúplná zaměstnanost, nepravá nezaměstnanost a job stagnation

Neúplná zaměstnanost vzniká, když je slabá nabídka práce a dotyčná osoba nastoupí do zaměstnání na zkrácený úvazek. Ve většině zemích je práce na zkrácený úvazek brána jako boj proti masové nezaměstnanosti. Podniky šetří na nákladech (sociální pojištění, firemní benefity), proto nabízejí pozice s částečnými úvazky. V případě studentů v ČR je částečný pracovní úvazek výbornou příležitostí pro získání praxe v průběhu studia a umožňuje jim získat lepší zaměstnání.

Do nepravé nezaměstnanosti můžeme zahrnout osoby, které během nezaměstnanosti čerpají podporu od státu v plné výši, ale odmítají přijmout nabídku legálního, řádně placeného pracovního místa a zároveň si přivydělávají neoficiální prací, tímto přispívají k růstu šedé ekonomiky.

Další pojem, který souvisí s nezaměstnaností je job stagnation, který nastává v situaci vysoké nezaměstnanosti. Zaměstnanci zůstávají na svém pracovním místě, i přes to, že současné pracovní místo neuspokojuje jejich potřeby, v důsledku toho dochází k výrazně frustrujícím podmínkám.

3.5 Dopady nezaměstnanosti

Nadměrná nezaměstnanost působí na ekonomiku, kde dochází ke ztrátě cenných zdrojů a ve společnosti se projevuje v podobě poklesu příjmů a s nimi souvisejících komplikací. Nálady a přístupy lidí se prolínají s nízkým výkonem hospodářství při vysoké nezaměstnanosti a zasahují do jejich rodinných životů. Nezaměstnanost tedy ovlivňuje následující oblasti. (Samuelson; Nordhaus, 1991, s. 651)

3.5.1 Ekonomické dopady

Za okolností, kdy určité hospodářství není schopno utvářet dostatek pracovních pozic pro všechny uchazeče o zaměstnání, není zcela využit podstatný výrobní faktor, práce. Následkem jsou velké ztráty na výrobě, které mohly vyhotovit právě tyto nezaměstnaní a úbytek zisků a příjmů. (Samuelson; Nordhaus, 1991, s. 285)

3.5.2 Sociální důsledky

Nezaměstnanost působí negativně i v sociálních oblastech a je pokaždé spojována se snížením životní úrovně. U mladých nezaměstnaných jedinců, kteří právě vyšli ze škola a nezískali potřebnou praxi, dochází ke ztrátě kvalifikace, kvůli dlouhodobé nezaměstnanosti. Proto jsou po delší době pro potenciálního zaměstnavatele nevyhovující.

Ve společnosti jsou s nezaměstnaností spojovány některé sociálně patologické jevy, které mají vliv na život jedince a je jen otázkou času, kdy se projeví na psychice jedince. Dochází ke stresovému zatížení, k rozpadu rodin, nemocnosti, zvyšování konzumace alkoholu, nikotinu a drog, také ke kriminalitě, sebevraždě a zvýšené konzumaci léků. (Klíma, 2006, s. 66)

Buchtová a kol. (2002) uvádí, že podle výzkumu se při zvýšení úrovně nezaměstnanosti o 1% zvyšuje sebevražděnost o 4,1%, kriminalita o 5,7% a počet příjmů v nemocnicích o 3,4%.

Nezaměstnaní se snaží, aby nevyčnívali ze středního společenského proudu a nebyli s tímto spojováni. Dnešní společnost má takový názor, že pokud jedinec o zaměstnání usiluje, tak ho získá a vyžaduje po nezaměstnaném, že prokáže maximální snahu k tomu, aby novou pracovní pozici získal a vyřešil tím svou dosavadní situaci. Společnost ho vnímá jako zodpovědného za svůj stav a když jedinec nic nezmění, tak ho odsuzují jako neschopného a nesnaživého. Průzkum veřejného mínění poukazuje na to, že nezaměstnaný by měl být vděčný za jakékoliv pracovní místo za jakoukoli mzdu. (Mareš, 2002, s. 92)

3.5.3 Zdravotní dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost má vliv nejen na psychický, ale i zdravotní stav osoby. Nedobrovolný odchod z práce někdy bývá traumatizujícím zážitkem a může narušovat psychickou i zdravotní rovnováhu. K psychickému strádání osobu dovedou např. finanční problémy, náhlá změna v zaběhlém řádu života, omezení sociálních kontaktů, nárůst ponižujících zážitků a také strach z budoucnosti. (Buchtová a kol, 2002)

Tato situace ohrožuje emocionální rovnováhu jedince, objevuje se nervozita, deprese, apatie, podrážděnost a ostatní symptomy. V domácnosti se mohou tyto obtíže šířit mezi jejími členy, které mají nežádoucí vliv obzvláště na děti. Situace v domácnosti se zhoršuje při narůstání počtu nezaměstnaných členů rodiny.

Nezaměstnanost má nepochybně vliv i na zdraví ve fyzickém slova smyslu. Nejčastěji se vyskytují bolesti hlavy, nespavost, zvýšená únava, žaludeční a zažívací potíže nebo poruchy imunitního systému. Nebývá výjimkou, pokud tyto komplikace postihují i zbytek rodiny. (Buchtová a kol., 2002)

3.6 Rizikové skupiny nezaměstnaných

„Uplatnění člověka na trhu práce je podmíněno řadou charakteristik (věk, zdravotní stav, vzdělání, pohlaví, příslušnost k etnické skupině), které vyčleňují skupiny lidí s větším rizikem ztráty práce a předurčují je pro dlouhodobou nezaměstnanost.“

(Buchtová, 2002, s. 109)

Členové rizikových skupin se více potýkají s opakovanou nezaměstnaností a nalézají využití převážně na sekundárním trhu práce s nízkou mzdou a nejistou budoucností. Proto by se měla politika zaměstnanosti zabývat právě těmito skupinami. V České republice mohou být do této skupiny zařazeni: mladí lidé, starší lidé, ženy s malými dětmi, lidé s nízkým vzděláním, zdravotně postižení občané, romské etnikum a stále zvětšující se počet imigrantů. (Buchtová, 2002, s. 109)

3.6.1 Mladší věkové skupiny do třiceti let

Do této skupiny řadíme absolventy středních a vysokých škol, kteří převážně hledají jejich první zaměstnání a jsou v ohledu k ostatním uchazečům v nevýhodě. Špatně se orientují na trhu práce, protože nemají praktické zkušenosti, pracovní kontakty a základní pracovní návyky. V případě, že se tyto osoby nenaučí pracovním návykům, nebudou schopni v dospělosti pracovat. Mnoho volného času je povede k sociálně patologickému chování a později k vyřazení ze společnosti. Tuto skupinu mladých lidí, která teprve začíná působit na trhu práce, by měl stát podporovat a nabídnout jí možnost rekvalifikace a absolvování jazykových kurzů. (Buchtová, 2002, s. 110)

3.6.2 Starší věkové skupiny

Ztráta práce se hlavně dotýká starších lidí ve věku 50 let, kteří si sebou nesou pocity strachu, bezradnosti, nejistoty, psychickou tenzí a ztrátou sebedůvěry. Tato skupina jedinců snáší nezaměstnanost hůře. Mnohdy se lidé můžou v poměrně krátké době

ocitnout bez zaměstnání a to zastávali důležitou funkci. Přijdou o plat, ztratí své postavení a kolegy. Potenciální zaměstnavatelé upřednostňují mladé lidi, protože mohou vnímat starší osoby jako neperspektivní, kteří poté mají pocity nevyužití a neuspokojení. Jejich celková aktivita je pouze obraná a soustředí se pouze jen na uchování stávající práce. Jedním z východisek pro nezaměstnané v této starší věkové skupině bývá provozování samostatného podnikání, které ale není řešením pro každou osobu. V pozdějším věku člověk mívá více návykových stereotypů a hůře si zvyká na nové životní události. Pokud jedinec postrádá orientaci na budoucnost, může taková obtížná životní situace, jakou je nezaměstnanost, vést k celkové životní rezignaci. (Buchtová, 2002, s. 111-113)

3.6.3 Ženy s malými dětmi

Potenciální zaměstnavatelé upřednostňují mužskou pracovní sílu před ženskou, z důvodu větší územní mobility a nejsou zatíženi starostmi o domácnost. Klesá vstřícnost dávat pracovní příležitosti matkám s malými dětmi, protože je u nich častá pracovní absence, která poškozuje souvislý pracovní proces. Neúplné rodiny jsou v současné době obzvláště ekonomicky ohrožené. Sjednotit pracovní a mateřské povinnosti je náročné. Ve spoustě zemích se to řeší pružnou pracovní dobou, nebo zkráceným úvazkem. (Buchtová, 2002, s. 113)

3.6.4 Zdravotně postižení občané

U jedinců, kteří patří do této skupiny se změnou pracovní schopnosti (ZPS) se většinou vyskytuje dlouhodobá nezaměstnanost, setkáváme se s problémy ekonomickými, psychickými, sociálními, také se ztrátou smyslu života a lidské důstojnosti. Pro tyto jedince je mnohem náročnější najít uplatnění na trhu práce. To potvrzuje skutečnost, že jsou mnohem déle evidováni na úřadu práce než zdravé osoby. Nemají moc na výběr v prostoru profesní působnosti. Navzdory tomu u těchto jedinců bývá snaha zapojování do pracovního procesu, např. formou chráněných dílen. Současný sociální systém se snaží podporovat zdravotně postižené osoby z hlediska jejich základní potřeb. Velkou váhu mají širší sociální, legislativní a ekonomické podmínky. Jako nezaměstnaní se mohou ocitnout v neřešitelné životní situaci. (Buchtová, 2002, s. 113)

3.6.5 Lidé bez kvalifikace, nebo s nízkým vzděláním

Tito jedinci tvoří největší skupinu dlouhodobě nezaměstnaných, převážně až jednu třetinu. Do této skupiny spadají absolventi základních škol, mladí lidé, kteří se náročně vzdělávají a mají malý zájem o práci. Dále sem řadíme lidi s patologickým chováním, jako jsou alkoholici, recidivisté, lidé propuštění z nápravných zařízení a ostatní sociálně nepřizpůsobiví jedinci. Charakteristické pro jmenované osoby je, že jsou vyčleňováni ze společnosti, žijí pouze ze sociálních dávek a jsou trvale závislí na státu. Zaměstnanci bez kvalifikace budou postupně nahrazeni levnějšími stroji. Nárůst nezaměstnanosti u nekvalifikovaných osob vyvolá potenciální kriminální problémy pro celou společnost. (Buchtová, 2002, s. 114)

3.6.6 Romské etnikum

Určitou roli hrají tradiční kulturní aspekty jejich chování, životního stylu a hodnot. Majoritní část romské populace dokončí pouze základní vzdělání a další kvalifikaci nezískávají. To jim snižuje možnost získat práci.

„Romové žijí pod tlakem vlastních kulturních vzorců chování a hodnot i pod zvýšeným tlakem majoritní populace, která je zatím plně neintegrována.“

(Buchtová, 2002, s. 114-115)

Romské obyvatelstvo je více odsouváno do vyhraněných oblastí, kde tvoří lokality s napjatými sociálními problémy, s vysokou kriminalitou a s rostoucí závislostí na sociálních dávkách státu. Mají nízkou pravděpodobnost při uplatňování v rámci trhu práce. (Buchtová, 2002, s. 115)

3.7 Možnosti řešení nezaměstnanosti

Být v pozici, kdy je člověk nezaměstnaný může pro značnou část osob znamenat neřešitelnou situaci. Většinou sami nezvládají nápor negativních dopadů nezaměstnanosti. Z toho důvodu je potřeba, aby byly nabízeny různorodé formy pomoci, které mohou tyto osoby využívat.

Honzák a Novotná (1994) uvádí, že nejdůležitější bývá podpora a pomoc od **rodiny**, pokud nějakou mají, případně ostatní příbuzní a nejbližší přátelé.

Podle Buchtové (2002) pevné rodinné zázemí je pro osoby bez práce podstatnou životní oporou, která jim pomáhá překlenout náročnou stávající situaci. Přátelé, příbuzní a hlavně rodina bývají psychickou podporou nezaměstnaného, ale také mu pomáhají navazovat nové sociální kontakty a osoba bez zaměstnání si tak může lépe nalézt novou práci. Tento jev bývá velmi častým.

Důležitá je sociální podpora od partnera a rodiny. Podstatné je, aby se jednalo převážně o emoční pomoc a nejen o finanční výpomoc. Jedinec bez zaměstnání je vděčný za finanční výpomoc, ale potřebuje vědět, že blízkým na něm stále záleží a mají ho rádi. Emoční podpora je důležitá pro zachování jeho sebeúcty a důstojnosti za takto obtížných životních okolností. (Kebza a Šolcová 2001)

Barrow (1996) ve své knize píše, že méně obvyklým, ale možným řešením bývá, když člověk začne podnikat. Pro některé nezaměstnané osoby může být podnikání řešením. Podstatný faktor pro podnikatele je pocit nezávislosti a svobody. Zřizovatel firmy může své obchodování plánovat a vést směrem, který si sám vybere a bude uspokojovat jeho představy. Vlastní podnikání dává možnost, aby si osoba vydělala více peněz, protože soukromníci mají daňové výhody, jelikož si osoba samostatně výdělečně činná vyšší odčitatelné náklady z příjmu než zaměstnanec ze mzdy.

3.7.1 Státní politika zaměstnanosti

Hlavní význam této politiky je zajistit lidem právo na zaměstnání a vytvářet opatření proti rostoucí nezaměstnanosti. Toto právo vyplývá z článku 26 Listiny základních práv a svobod a dává nám možnost si svobodně vybrat, jaké zaměstnání chceme nebo nárok na jeho zprostředkování. (Brožová, 2006, s. 133)

Politika zaměstnanosti má také za úkol zpracovávat odhady a koncepty zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na trhu práce, pozorovat a vyhodnocovat situace

na trhu práce, vypracovat programy a projekty pro nezaměstnané. Nabízí poradenskou informační a zprostředkovatelskou pomoc na trhu práce.

Další funkcí politiky zaměstnanosti je, že se stará o spolupráci v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů v souladu s evropskou strategií zaměstnanosti. Také se stará o využívání pomoci z Evropského sociálního fondu.

Stará se o hospodaření s prostředky, které jsou určeny pro politiku zaměstnanosti a poskytování podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci. Rekvalifikace může být změnou kvalifikace pracovníka nebo zájemce o zaměstnání. Jedinec pomocí ní dosahuje nových vědomostí a zkušeností, které mu pomáhají k získání nové práce a k lepšímu upotřebení na trhu práce. Rekvalifikace se uskutečňuje na základě písemného sjednání mezi zájemcem o práci a úřadem práce. Všichni jedinci, kteří se chtějí účastnit rekvalifikačního kurzu, musí splňovat následující podmínky:

- být zaregistrován na úřadu práce jako zájemce o zaměstnání,
- být zdravotně způsobilý pro absolvování kurzu a výkon profese,
- disponovat vstupními kvalifikačními předpoklady pro daný kurz a výkon profese,
- rekvalifikace musí být určena pro takového zájemce o zaměstnání, který si není schopen se svojí dosavadní kvalifikací najít vhodné zaměstnání a po jejím absolvování je velká šance být úspěšný na trhu práce.

Vytváří opatření, které usiluje o rovné zacházení s ženami a muži, s jedinci, kteří to mají na trhu práce těžké např. lidé se zdravotním postižením, s nízkým vzděláním nebo etnickým původem. Stará se o tyto rizikové skupiny a dává jim možnost lepšího přístupu k zaměstnání, nabízí rekvalifikaci a umožňuje přípravu k zaměstnání.

O státní politiku zaměstnanosti se stará stát prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce České republiky. Starají se o ní i další orgány působící na trhu práce např. zaměstnavatelé, územní samosprávné celky (obce a kraje), odborové organizace, profesní organizace, sdružení osob se zdravotním postižením a organizace zaměstnanců. (Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 2, odst. 2-3) Úřad práce byl vytvořen dne 1. 4. 2011, zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. V čele Úřadu práce ČR je generální ředitel, v čele krajské

pobočky je také ředitel a v kontaktních pracovištích krajských poboček je ředitel nebo vedoucí.

Stát působí na vztahy na pracovním trhu pomocí:

Hospodářsko-politických opatření

Probíhá např. pomocí regionálních programů, pomoc malému a střednímu podnikání, investiční pobídky.

Pasivní politiky zaměstnanosti

Cílem je vytyčit podmínky a poskytnout hmotné zabezpečení pro žadatele o práci, také obsahuje rozdílné verze náhrad za ztrátu příjmu v nezaměstnanosti. Zaujímá dva systémy, a to systém státní pomoci v nezaměstnanosti a systém pojištění v nezaměstnanosti. (Mareš, Sirovátka, Vyhlídal, 2002, s. 40)

Pro nezaměstnané je pasivní politika velmi důležitá, protože díky její podpoře překonají období, než si naleznou novou práci. Když je stát velmi velkorysí a poskytuje nezaměstnanému vysoké sociální dávky, může na lidi bez práce působit negativně a snižuje to jeho snahu si nalézt zaměstnání. Přídavky na děti pro nepracující můžou být dalším hlediskem pro snižování motivace k práci. Dopad sociálních dávek podceňuje nepružnost trhu práce. (Mareš, Sirovátka, Vyhlídal, 2002, s. 38)

Aktivní politiky zaměstnanosti

Cílem aktivní politiky zaměstnanosti je dosažení maximálního možného stupně zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti vykonávají ministerstva a úřady práce, které tak pomáhají žadatelům o zaměstnání se získáním nového pracovního místa. Při realizaci aktivní politiky zaměstnanosti, záleží, jaká je situace na trhu práce. Úřady a ministerstva poté spolupracují i s dalšími subjekty.

Aktivní politika zaměstnanosti se uskutečňuje prostřednictvím svých nástrojů, mezi které řadíme např. rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na zpracování, příspěvek na přechod na nový podnikatelský program. (Petrášek, 1992, s. 88)

4 Studie trhu práce v regionu Benešov

4.1 Region Benešov

Benešovsko je významnou součástí Středočeského kraje. Nachází se v jižní části kraje. V rámci Středočeského kraje jsou nejbližšími sousedy Příbram (západ), Kutná Hora (východ), Praha-západ a Praha-východ (severní část), toto rozložení zobrazuje obrázek č. 1. Rozloha okresu je 1 475 km², což je 13,5% rozlohy celého kraje (jedná se o druhý největší okres v kraji). Jde především o zemědělskou půdu (61,4% z celkové rozlohy), dalších 28% tvoří převážně jehličnaté lesy.¹

Obrázek 1: Poloha regionu Benešov²

¹ Charakteristika regionu Benešov

² Poloha regionu Benešov

V současnosti tvoří okres 114 obcí. Statut města má však pouze 9 obcí. Největším městem je Benešov s 16,4 tis. obyvatel (stav k 1. 1. 2009), dále Vlašim (12 tis.) a Týnec nad Sázavou (5,5 tis.). Celkový počet obyvatel je v současné době 97,1 tis. (7,3% obyvatel kraje), což je druhá nejnižší hustota zalidnění v kraji (65,8 obyvatel na km²).

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU BENEŠOV - STAV K 1.1.2009

Obrázek 2: Administrativní rozdělení³

4.2 Hospodářství v regionu Benešov

Z historického hlediska měl okres Benešov zemědělský charakter. V současné době jsou hlavními plodinami brambory, obiloviny a olejniny. V první polovině 20. století začalo docházet k industrializaci, vzhledem k zemědělskému charakteru se nejdůležitějším odvětvím stalo potravinářství. *K 31. 12. 2015 bylo v registru ekonomických subjektů zapsáno celkem 24 856 subjektů (7,7 % subjektů kraje). Podle převažující činnosti tvoří zemědělství a lesnictví 7,5 %, průmysl 12,5 %, stavebnictví 14,2 %, velkoobchod a*

³ Administrativní rozdělení.

*maloobchod (vč. oprav a údržby motorových vozidel) 21,1 %.*⁴ Na území okresu se nacházejí významné firmy vyrábějící potraviny (Wrigley Confections, Schreiber – Danone, Rabbit Trhový Štěpánov). Druhým značně rozvinutým odvětvím je strojírenství. Nejvýznačnějšími zástupci tohoto odvětví jsou Jawa s.r.o., Baest a.s., Metaz a.s.. V okrese se nachází i další české i zahraniční firmy, zabývající se různými odvětvími (Sellier & Bellot a.s. – zbrojní průmysl, Sklárný Kavalier a.s. – sklářství, TRW Autoelektronika, Elmoz Czech – elektro průmysl).

4.3 Základní demografické údaje v regionu Benešov

4.3.1 Počet obyvatel

Počet obyvatel je v celém sledovaném období rostoucí a to u žen i mužů. Pro doplnění informací byly do tabulky přidány informace o přírůstcích obyvatel vztahované k předchozímu roku. Z těchto údajů je patrné, že největší navýšení celkového počtu obyvatel je v roce 2007, kdy překročilo hranici 1%. U žen se jedná o rok 2011 a u mužů o rok 2007.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	91 074	91 685	92 631	93 446	94 091	94 652	95 445	95 883	96 273	96 718
Přírůstek v %		0,671%	1,032%	0,880%	0,690%	0,596%	0,838%	0,459%	0,407%	0,462%
Ženy	46 111	46 412	46 817	47 141	47 521	47 803	48 256	48 510	48 693	48 948
Přírůstek v %		0,653%	0,873%	0,692%	0,806%	0,593%	0,948%	0,526%	0,377%	0,524%
Muži	44 963	45 273	45 814	46 305	46 570	46 849	47 189	47 373	47 580	47 770
Přírůstek v %		0,689%	1,195%	1,072%	0,572%	0,599%	0,726%	0,390%	0,437%	0,399%

Tabulka 1: Rozdělení obyvatelstva v regionu Benešov⁵

4.3.2 Věková struktura

Rozdělení věkových skupin je upraveno pro potřeby bakalářské práce. Věková struktura do 14 - ti let nevstupuje na trh práce, protože u těchto osob není dokončena povinná školní docházka. V celém sledovaném období je počet téměř konstantní, přibližně 15%. Samozřejmě se tyto osoby stanou v budoucnosti uchazeči o zaměstnání. Obyvatelstvo nad 65 sice může vstupovat na trh práce, ale nejedná se o statistický významnou část této skupiny. Zde dochází k postupnému nárůstu až na současných 18%,

⁴ Charakteristika regionu Benešov

⁵ Demografické údaje regionu Benešov

z toho je patrné, že obyvatelstvo v regionu postupně stárne. Poslední věková kategorie (15 – 64 let) jsou osoby v produktivním věku. Počet těchto osob se nepatrně snižuje. Tento jev je sice z hlediska nezaměstnanosti pozitivní, ale z ekonomického hlediska se jedná o jev negativní. Z tabulky lze usoudit, že v současnosti je pouze 66% ekonomicky aktivních obyvatel.

Průměrný věk se ve sledovaném období zvyšuje. V současné době se pohybuje kolem 42 let, což je z hlediska práce nejproduktivnější věk. Průměrný věk u mužů je o 2,5 roku méně než u žen. To je dáno faktem, že ženy se dožívají většího věku než muži.

Obyvatelé ve věku v %	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0 - 14	14,6	14,4	14,4	14,4	14,5	14,7	15,1	15,3	15,6	15,8
15 - 64	70,7	70,8	70,8	70,6	70,2	69,7	68,7	67,9	67,0	66,1
65 a více	14,6	14,8	14,9	15,1	15,3	15,6	16,2	16,8	17,4	18,1
Průměrný věk obyvatel	40,2	40,4	40,5	40,7	40,8	40,9	41,1	41,3	41,5	41,7
muži	38,8	39,0	39,2	39,3	39,4	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4
ženy	41,6	41,7	41,9	42,0	42,1	42,3	42,4	42,6	42,8	43,0

Tabulka 2: Věková struktura obyvatel v regionu⁶

4.3.3 Změna stavu obyvatelstva

Ve sledovaném regionu se v letech 2007 – 2009 a od roku 2012 rodí více dětí než je počet zemřelých. Z tohoto důvodu je i statistika přirozeného přírůstu kladná. Nejhorší situace byla v roce 2005, kdy se narodilo o 200 lidí méně, než zemřelo. Z tohoto důvodu byl i nejvyšší přirozený úbytek obyvatel v regionu. V současné době je počet narozených a zemřelých přibližně stejný a pohybuje se kolem 1 000 obyvatel. Zajímavé údaje jsou o migraci obyvatel v rámci regionu. Zde je v celém sledovaném období větší počet přistěhovalých než vystěhovalých, to může poukazovat o zvýšený zájem obyvatel o region Benešov.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živě narození	860	966	1 018	1 065	1 103	1 040	981	1 059	1 015	1 001
Zemřelí	1 099	982	1 012	1 042	1 080	1 055	1 023	1 029	977	962
Přistěhovalí	1 381	1 544	2 084	1 822	1 642	1 577	1 608	1 511	1 539	1 596
Vystěhovalí	912	917	1 144	1 030	1 020	1 001	974	1 103	1 187	1 190
Na 1 000 obyvatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
přirozený přírůstek ‰	-2,6	-0,2	0,1	0,2	0,2	-0,2	-0,4	0,3	0,4	0,4
přírůstek stěhováním ‰	5,2	6,9	10,2	8,5	6,6	6,1	6,7	4,3	3,7	4,2

Tabulka 3: Změny stavu obyvatelstva v regionu⁷

⁶Demografické údaje regionu Benešov

4.4 Nezaměstnanost v regionu Benešov

4.4.1 Celková nezaměstnanost

V následující tabulce je zaznamenán vývoj celkové nezaměstnanosti (roční průměr) od roku 2005. Jedná se o podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku (v %). Z tabulky je patrné, že nezaměstnanost v sledovaném regionu je v celém období nižší než celorepublikový průměr a než průměr Středočeského kraje. Rozhodující roli pro poměrně nízkou nezaměstnanost hraje Praha. V hlavním městě je soustředěno nejvíce zaměstnavatelů z kraje a díky velmi dobrému dopravnímu spojení lze z regionu Benešov dojíždět do hlavního města za prací. Dalším důležitým faktem je i přítomnost velkých zaměstnavatelů přímo v Benešově (viz. hospodářství v regionu Benešov). Srovnáním s ostatními regiony ze Středočeského kraje má Benešov třetí nejnižší nezaměstnanost po regionech Praha – východ a Praha – západ. Tyto dva regiony těsně přiléhají k hlavnímu městu. Na těchto územích je také soustředěno velké množství periferních firem. Z tohoto hlediska je pro obyvatele těchto regionů daleko snazší dojíždět za prací. V letech 2005 – 2008 nezaměstnanost postupně klesala až na hodnotu 2,1%, což je nejspíš spojeno se vstupem ČR do Evropské unie. V tomto období vznikalo mnoho nových firem a důsledkem byl samozřejmě i vznik nových pracovních míst. Od roku 2009 do roku 2014 nezaměstnanost rostla v důsledku celosvětové krize, kdy naopak množství firem omezovalo provoz a propouštělo. Od roku 2014 je nezaměstnanost klesající. To může být způsobeno ze dvou důvodů. Prvním důvodem je fakt, že v současnosti ekonomika v ČR roste a to se odráží v klesající nezaměstnanosti až na současných 3,1%. Druhý důvod může mít pouze metodický charakter, od 1. 3. 2014 totiž Ministerstvo práce a sociálních věcí přešlo na nový ukazatel nezaměstnanosti, kdy původní „míru registrované nezaměstnanosti“ nahradilo ukazatelem „podíl nezaměstnaných osob“, která vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku (v %). Těžko lze posoudit, do jaké míry tato změna přispěla ke snížení nezaměstnanosti v ČR. Zajímavostí je situace v posledním sledovaném období, kdy region Benešov má nižší nezaměstnanost než Praha. Z tohoto lze usuzovat, že trh práce je v Praze již nasycen a ta nadále není schopna zaměstnat své občany a zároveň poskytnout práci v dostatečné míře okolním regionům.

⁷ Demografické údaje regionu Benešov

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Praha	2,8	2,5	2,1	1,8	2,6	3,5	3,6	3,9	4,8	5,3	4,6	3,9
Benešov	3,4	3,2	2,5	2,1	3,2	4,2	4,3	4,3	5,2	4,9	3,8	3,1
Beroun	3,7	3,3	2,9	2,5	4,4	5,6	5,3	5,4	6,5	6,5	5,4	4,5
Kladno	6,7	6,1	5,1	4,2	5,8	6,9	7,1	7,2	8,1	8,5	7,5	6,5
Kolín	6,0	5,3	4,5	4,0	5,8	7,2	7,6	7,6	8,6	8,7	7,5	6,3
Kutná Hora	7,1	6,3	5,1	4,0	6,1	6,9	6,9	7,6	8,2	8,1	6,5	5,8
Mělník	6,0	5,5	4,4	3,9	5,3	6,6	6,5	6,6	7,6	8,1	7,3	6,1
Mladá Boleslav	3,2	2,9	2,3	2,0	3,6	4,5	4,2	4,1	4,6	4,5	3,9	3,1
Nymburk	5,9	5,7	4,8	4,3	6,2	7,1	7,4	7,2	8,0	8,0	7,2	5,9
Praha-východ	2,3	1,6	1,5	1,3	2,2	3,0	2,9	2,9	3,4	3,5	2,9	2,2
Praha-západ	1,9	1,7	1,3	1,3	2,3	3,2	3,1	3,3	4,0	4,5	4,1	3,4
Příbram	5,9	5,4	4,5	4,1	6,1	7,6	7,5	7,4	8,6	9,0	8,0	6,7
Rakovník	5,0	4,8	4,0	3,4	5,2	6,4	6,3	7,0	7,6	7,5	6,2	5,1
Středočeský kraj	4,8	4,3	3,5	3,0	4,6	5,6	5,6	5,7	6,5	6,6	5,7	4,7
Celkem ČR	6,6	6,1	5,0	4,1	6,1	7,0	6,7	6,8	7,7	7,7	6,6	5,6

Tabulka 4: Vývoj nezaměstnanosti v regionu Benešov⁸

4.4.2 Nezaměstnanost podle pohlaví

Jako další ukazatel byl zvolen podíl nezaměstnaných podle pohlaví. V regionu Benešov je v rámci demografie větší počet žen než mužů. Vývoj nezaměstnanosti poukazuje do roku 2009 na vyšší nezaměstnanost žen. Toto může být způsobeno rozmachem velkých zaměstnavatelů v regionu. Většina firem podniká ve strojírenských, auto a elektro oborech, proto častěji poptávají řemeslníky z řad mužů. Ženy bývají převážně zaměstnány v těchto firmách na pozicích administrativních pracovníků. Po roce 2009, s příchodem ekonomické krize, mnoho těchto výrobců omezuje výrobní činnost a propouští, hlavně z řad provozních zaměstnanců. Administrativní pracovníci většinou na svých místech zůstávají. Z tohoto důvodu se v letech 2009 – 2013 situace obrací a větší nezaměstnanost je v řadách mužů. V současnosti je situace stejná jako před rokem 2009, protože mnoho mužů přešlo z technických oborů na obor administrativa, což lze pozorovat na středních školách technického směru. Tyto školy bojují o každého žáka a je naprosto běžné, že v jednom ročníku jsou tyto obory spojeny do jedné třídy. Jako příklad uvádím Integrovanou střední školu technickou v Benešově, kdy před pěti lety byly na oborech automechanik, elektrikář a strojní mechanik vždy téměř plné třídy (30 žáků). V dnešní

⁸ Základní statistické údaje

době je naprosto běžné, že jsou v ročníku 3 strojní mechanici, elektrikáři a automechaniků je přibližně kolem 20 v každém z těchto oborů. Navíc se zaměstnavatelé potýkají s nedostatkem řemeslníků. Ti se pak po studiu dostanou k práci snáz než administrativní pracovníci.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ženy												
Praha	2,8	2,5	2,1	1,8	2,5	3,4	3,6	3,8	4,7	5,3	4,8	4,1
Benešov	3,8	3,6	2,9	2,3	3,3	4,1	4,3	4,4	5,1	5,1	4,2	3,4
Středočeský kraj	5,2	4,8	4,0	3,4	4,7	5,7	5,8	5,9	6,6	6,9	6,1	5,2
Celkem ČR	6,9	6,4	5,4	4,5	6,1	6,9	6,7	6,9	7,6	7,8	6,8	5,8
Muži												
Praha	2,7	2,4	2,0	1,7	2,7	3,6	3,7	3,9	4,9	5,3	4,5	3,7
Benešov	2,9	2,7	2,2	1,8	3,2	4,2	4,3	4,3	5,4	4,7	3,4	2,8
Středočeský kraj	4,3	3,8	3,1	2,7	4,5	5,6	5,5	5,5	6,4	6,4	5,3	4,3
Celkem ČR	6,4	5,7	4,6	3,7	6,1	7,1	6,7	6,6	7,7	7,6	6,3	5,3

Tabulka 5: Podíl nezaměstnanosti v regionu Benešov podle pohlaví⁹

4.4.3 Věková struktura nezaměstnaných

Statistická data jsou zaznamenána k 31. 12. 2016. Z hlediska mé bakalářské práce je nejdůležitější věk 50 a více let. Pro ilustraci byla tabulka doplněna o statistické údaje Prahy, Středočeského kraje a České republiky. V první části tabulky se jedná o celkové počty nezaměstnaných a v druhé části se jedná o počty žen z celkového počtu. Počty nezaměstnaných ve všech věkových kategoriích se pohybují kolem 5%, ze Středočeského kraje pouze věková kategorie 40 – 49 let je 4%. Situace u žen je lepší, protože se pohybuje kolem 4,5% kraje a věková kategorie 40 – 49 let je pod 4%. Z tabulky je patrné, že ve věku 50 a více jsou na tom lépe ženy, kdy je u nich v Benešovském regionu méně nezaměstnaných. Zároveň se jedná o nejvíce ohroženou skupinu obyvatel. V celkovém počtu je 480 nezaměstnaných osob ve věku 50 – 59 let. U těchto lidí je problém sehnat nové zaměstnání a nelze předpokládat výrazné snížení tohoto počtu. U žen je problém obdobný, kdy ve věku 50 – 59 let se jedná o 268 osob.

Příčin vyšší nezaměstnanosti u osob nad 50 let je více. Nejdůležitější jsou preference zaměstnavatelů. Tato věková struktura už není tak produktivní a hůře se

⁹ Základní statistické údaje

přizpůsobuje změnám, proto je pro ně složitější nastoupit do nového zaměstnání. Adaptace v novém prostředí je u nich delší než u lidí s nižším věkem. Navíc jsou u nich hluboce zakořeněny jisté pracovní návyky a ve většině případů neumějí pružně reagovat na změnu. Zapracování takového zaměstnance pak může být o mnoho delší než u čerstvého absolventa. Dalším důvodem horšího uplatnění na trhu práce jsou vyšší platové nároky. Nástupní plat u čerstvého absolventa bývá ve většině případů nižší než nástupní plat u této věkové kategorie. Výhodou u této kategorie mohou být pracovní a životní zkušenosti. Otázkou však zůstává, zda je pro budoucího zaměstnavatele tato výhoda důležitější než vyšší mzdové náklady. Většina zaměstnavatelů se snaží snížit své mzdové náklady, proto dají přednost mladšímu, i když méně zkušenému uchazeči o práci.

	do 19 let	20 – 29 let	30 – 39 let	40 – 49 let	50 a více	Průměrný věk
Celkem						
Praha	589	5 796	7 623	7 031	9 140	41,9
Benešov	66	363	411	373	616	41,6
Středočeský kraj	1 305	7 254	8 675	8 803	12 929	42,1
Celkem ČR	12 459	72 926	82 364	86 277	127 347	42,1
z toho ženy	do 19 let	20 – 29 let	30 – 39 let	40 – 49 let	50 a více	Průměrný věk
Praha	285	2 873	4 307	4 002	4 415	41,5
Benešov	29	176	239	201	301	41,4
Středočeský kraj	639	3 597	5 055	5 141	6 220	41,7
Celkem ČR	6 039	34 789	45 129	47 239	58 800	41,7

Tabulka 6: Věková struktura nezaměstnaných¹⁰

4.4.4 Vzdelanostní struktura nezaměstnaných v Benešovském regionu

V rámci této bakalářské práce byly vybrány z celkové klasifikace vzdělání pouze ty, které statisticky významněji zasahují do nezaměstnanosti v regionu Benešov. Dle klasifikace vzdělání v ČR se jedná o toto vzdělání:

- C – základní vzdělání
- E – nižší střední odborné vzdělání
- H – střední odborné vzdělání s výučním listem
- K – úplné střední vzdělání
- L – úplné střední odborné s výučním listem a maturitou

¹⁰ Základní statistické údaje

- M – úplné střední odborné s maturitou bez vyučení
- N – vyšší odborné vzdělání
- R – bakalářské vzdělání
- T – vysokoškolské vzdělání

Následující tabulka je doplněna o strukturu volných pracovních míst dle vzdělání. Data jsou k 31. 12. 2016. Celkový počet nezaměstnaných k tomuto datu je 1 829 obyvatel. Nejhorší situace je u vyučených lidí, kdy více jak 40% nemůže sehnat zaměstnání. Toto je dáno strukturou firem v regionu. V minulosti převažovala poptávka po elektro oborech, z důvodu velkého počtu firem zabývajících se elektroinstalacemi a autoelektronikou. V současné době nejsou tyto firmy schopny dále zaměstnávat nové absolventy z dvou velkých škol v regionu (Střední průmyslová škola Vlašim a Integrovaná střední škola technická Benešov). To má za následek horší uplatnění na trhu práce těchto oborů. V současnosti je největší poptávka na trhu práce v zpracovatelském průmyslu, hlavně po tzv. černých oborech. Největší poptávka je pak ve strojírenských firmách. Nejčastěji se jedná o práci na CNC strojích, pozice technologických pracovníků a dělnických profesích ve strojírenství. Zde ovšem není nabídka absolventů, protože o tyto profese není na zmiňovaných školách zájem, přestože Středočeský kraj na studium v těchto oborech vyplácí žákům stipendia. Zde by pomohla lepší spolupráce firem a středních škol. Existuje velký počet volných míst, u kterých zaměstnavatelé požadují pouze základní vzdělání. Převážně se jedná o pozice pomocných dělníků, prodavačů a skladníků. Bohužel je o tyto pozice mezi nezaměstnanými velmi nízký zájem, protože jsou u těchto pozic špatné platové podmínky. Dost často je nástupní plat stanoven na minimální mzdu, kdy je spousta nezaměstnaných radši doma a na různých sociálních dávkách, než by za 8800 Kč čistého pracoval.

	C	E	H	K	L	M	N	R	T
Počet nezaměstnaných	339	41	756	40	107	380	28	25	96
Počet nezaměstnaných v %	18,5	2,2	41,3	2,2	5,9	20,1	1,5	1,4	5,3
Struktura volných míst	468	22	346	38	25	94	3	2	38

Tabulka 7: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání¹¹

¹¹ Základní statistické údaje

4.4.5 Délka registrace nezaměstnaných na ÚP

Stav délky registrace na úřadu práce v Benešově je k 31. 12. 2016. Zde je patrné, že se jedná především o krátkodobou nezaměstnanost. Nejnižší počet nezaměstnaných je momentálně registrovaných do tří měsíců. Sice většina těchto nezaměstnaných nebude schopna získat zaměstnání v nejbližší době, protože z dlouhodobých statistik jsou první tři měsíce v roce nejhorší z hlediska umístění uchazečů do zaměstnání. Pozitivním závěrem z těchto dat je však, že pouze necelých 8% je v evidenci úřadu práce déle než dva roky. Z informací z úřadu práce se nejčastěji jedná o věkovou skupinu 50 a více let. To potvrzuje předešlé tvrzení o méně úspěšném umisťování této ohrožené skupiny do zaměstnání. Nejdůležitějším ukazatelem je ovšem průměrná délka registrace na úřadu práce ve dnech. Z tohoto údaje je patrné, že průměrná doba evidence na úřadu práce je kratší než 9 měsíců. Povzbuzující je i fakt, že tato doba je nejkratší ze všech regionů v ČR. Pro srovnání je průměrná doba v Praze 492 dní, ve Středočeském kraji 604 dní a v celé ČR 685 dní. Tento stav je dán především dobrou prací úředníků na úřadu práce v Benešově.

Počet měsíců	do 3	3 – 6	6 – 9	9 – 12	12 - 24	24 a více	Celkem (tisíc dní)	Průměr (dnech)
Počet nezaměstnaných	877	390	154	105	164	139	456	249
Počet nezaměstnaných v %	47,9	21,3	8,4	5,7	8,9	7,6		

Tabulka 8: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání¹²

¹² Základní statistické údaje

5 Dotazníkové šetření

V rámci dotazníkového šetření byl za pomoci paní Novotné z ÚP Benešov a vedoucího mé bakalářské práce sestaven dotazník pro nezaměstnané. Tento dotazník byl distribuován na ÚP v Benešově, toto statistické zjišťování bylo uzavřeno k 31. prosinci 2016. Celkem bylo vytištěno 200 kusů dotazníku, z kterých bylo nezaměstnanými v regionu vyplněno 134 dotazníků, což je 67% všech dodaných dotazníků. K 31. 12. 2016 bylo v regionu registrováno 1829 nezaměstnaných. Z tohoto údaje vyplývá, že dotazníkové šetření bylo provedeno u 7,3% nezaměstnaných registrovaných na ÚP.

Z hlediska potřeb bakalářské práce byla otázka číslo 14 zpracována pro skupinu osob do 25 let, 26 – 49 let a pro 50 a více zvlášť. Výsledky těchto skupin byly pak mezi sebou porovnávány a zároveň byly z této části stanoveny dvě hypotetická tvrzení.

5.1 Předpokládané výsledky dotazníkového šetření

Z hlediska analýzy časových řad předpokládám následující tvrzení:

- a) Více jak 50% dotazovaných tvoří ženy.
- b) U cílové skupiny 50 let a více je nejvíce rozšířený jazyk ruština.
- c) U cílové skupiny 50 let a více je práce s počítačem nedostatečná.

Poslední dvě tvrzení vycházejí z vlastních zkušeností s věkovou skupinou nad 50 let. Tito lidé žili významnou část v době totalitního režimu, kdy byl hlavním jazykem ruština. Z hlediska ovládání počítačů jsou na tom také hůře než současná „mládež“, která je od dětství spjata s výpočetní technikou a novými technologiemi.

5.2 Analýza dotazníků

5.2.1 Základní informace o dotazovaných

V rámci vyhotovení dotazníku bylo prvních pět otázek shrnuto do jedné části, z tohoto bloku byl zároveň vytvořen první předpoklad. Tento předpoklad se splnil, protože z dotazníkového šetření vyplývá, že téměř 70% dotazovaných tvoří ženy, přestože je celkový poměr mezi nezaměstnanými muži a ženami vyrovnaný. Tato skutečnost je dána větší ochotou vyplnit dotazník u žen než u mužů, kdy hrají významnou roli mateřské instinkty.

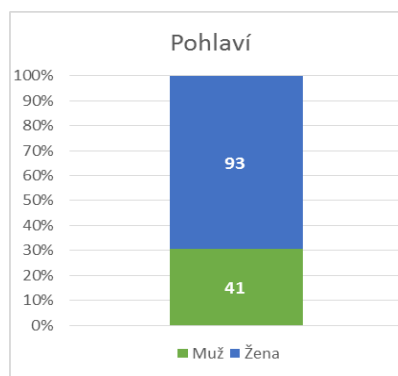
Z hlediska věkové struktury je téměř čtvrtina dotazovaných v rizikové skupině nad 50 let. Nejpočetnější skupinu tvoří v téměř 62% ve věku 26 – 49 let, což je dáno širším věkovým rozpětím než u ostatních sledovaných kategorií.

Z hlediska dosaženého vzdělání tvoří dvě nejpočetnější skupiny vyučené osoby a osoby se středoškolským vzděláním. Obě tyto skupiny dohromady tvoří 80% dotazovaných. Toto je dáno vysokým počtem středních škol a samozřejmě i vyšším počtem absolventů těchto škol. Dalším výsledkem byl téměř stejný počet nezaměstnaných u osob se základním vzděláním a vysokoškolským vzděláním. Zřejmě je preference zaměstnavatelů u většiny pracovních pozic zaměřena na nižší vzdělání a tudíž i nižší mzdové náklady. Bohužel toto tvrzení nelze podpořit informacemi z úřadu práce, kdy je podstatně nižší celkový počet nezaměstnaných mezi vysokoškoláky a lidmi se základním vzděláním.

Z hlediska rodinného stavu a počtu dětí bylo zjištěné, že 70% dotazovaných je vdaných či ženatých a nejčastěji (v 40%) mají dvě děti.

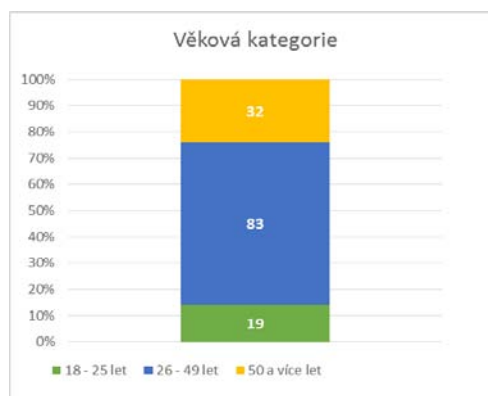
	Počet	%
Muž	41	30,60%
Žena	93	69,40%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 9 - Pohlaví dotazovaných

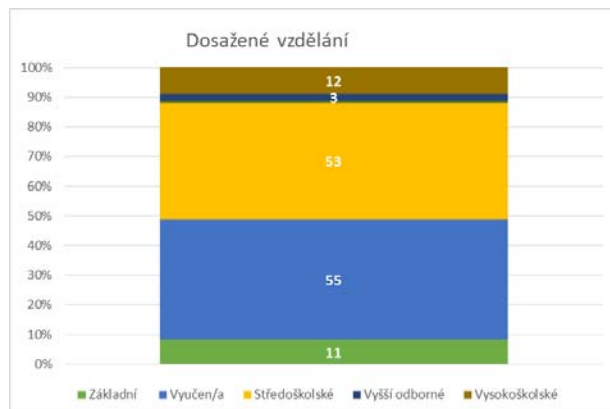
	Počet	%
18 - 25 let	19	14,18%
26 - 49 let	83	61,94%
50 a více let	32	23,88%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 10 - Věková struktura dotazovaných

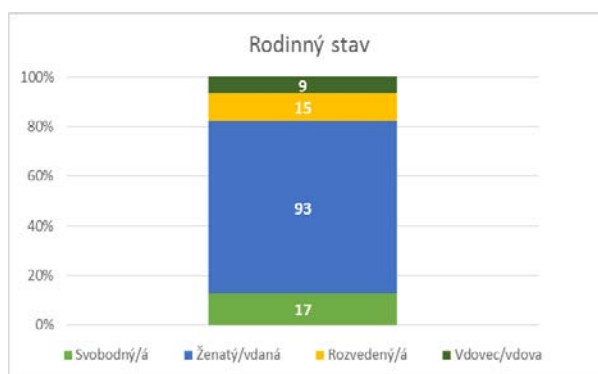
	Počet	%
Základní	11	8,21%
Vyučen/a	55	41,04%
Středoškolské	53	39,55%
Vyšší odborné	3	2,24%
Vysokoškolské	12	8,96%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 11 - Vzdělání dotazovaných

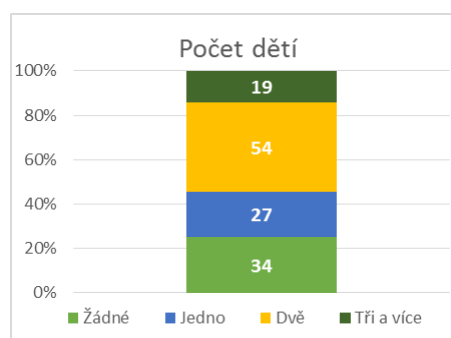
	Počet	%
Svobodný/á	17	12,69%
Ženatý/vdaná	93	69,40%
Rozvedený/á	15	11,19%
Vdovec/vdova	9	6,72%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 12 - Rodinný stav dotazovaných

	Počet	%
Žádné	34	25,37%
Jedno	27	20,15%
Dvě	54	40,30%
Tři a více	19	14,18%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 13 - Počty dětí u dotazovaných

5.2.2 Informace o nezaměstnanosti

Další částí dotazníkového šetření jsou informace o nezaměstnanosti dotazovaných. Důležitým ukazatelem je délka registrace na ÚP, z analýzy dat Českého statistického úřadu vyplývá, že většina dotazovaných by měla být registrována na kratší dobu než jeden rok. Z tohoto pohledu vyšlo dotazníkové šetření dobře, protože pouze 8 (5,97%) nezaměstnaných uvedlo registraci delší než 1 rok. Nejčastější délka registrace je 7 – 12 měsíců v 58 případech (43,28%).

Z hlediska způsobu, jakým se dotazovaní dostali na úřad práce, je výpověď. Zajímavý je počet lidí, kteří dali výpověď. Jedná se o téměř 21%, předpokládali bychom,

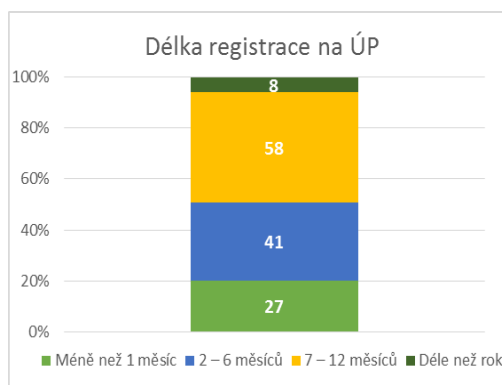
že pokud už někdo výpověď z pracovního poměru dá, má už sehnanou novou práci. Největší počet však byl uveden u odpovědi „dostal/a jsem výpověď“ v celkovém počtu 30 (22,39%). Je to nejčastější způsob ukončení zaměstnání.

Téměř všichni (97,01%) uvedli úřad práce jako způsob snahy o získání nového zaměstnání. Dotazník byl distribuován výhradně přes úřad práce a z tohoto důvodu je tato odpověď očekávaná. Druhým nejčastějším způsobem je pak internet (51,49%). Jedná se o jednoduchý způsob hledání zaměstnání, kdy si mohou dotazovaní bez nátlaku prohlédnout inzeráty na různých zprostředkovatelských serverech a vyhledat si podle zadaných kritérií práci, o níž mají zájem. Pak už stačí jen rozeslat životopis a čekat, zda si je oslovená firma pozve na přijímací pohovor. U odpovědi jiný způsob všichni dotazovaní uvedli, jako další možnost personální agenturu.

V rámci ochoty něco na současné situaci změnit je nejčastěji zmiňována možnost dojíždět za prací (54,48%). Je patrné, že většina dotazovaných nemá problém se flexibilně přizpůsobit a dojíždět například do Prahy, kde mohou zároveň získat za stejnou práci vyšší plat než v Benešově. Necelých 32% je ochotna změnit své kvalifikační předpoklady a sehnat si profesi v jiném oboru, než který vystudovali, případně v něm byli do této doby zaměstnáni. Přibližně 8% dotazovaných nechce momentálně nic měnit. Předpokládám, že jde o krátkodobě nezaměstnané, kteří zatím nemají žádné problémy v rámci nezaměstnanosti.

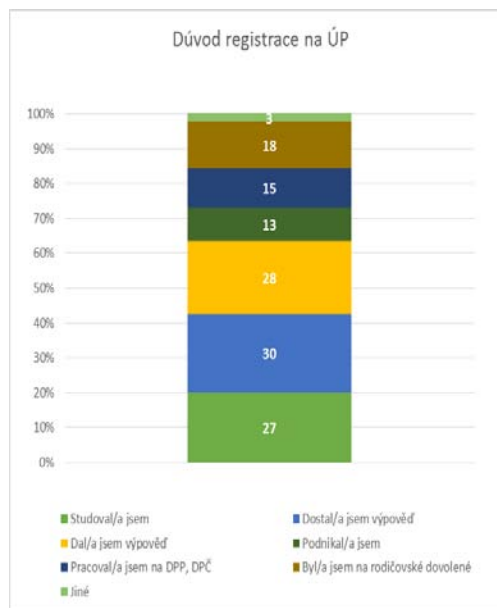
	Počet	%
Méně než 1 měsíc	27	20,15%
2 – 6 měsíců	41	30,60%
7 – 12 měsíců	58	43,28%
Déle než rok	8	5,97%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 14 - Délka registrace na ÚP

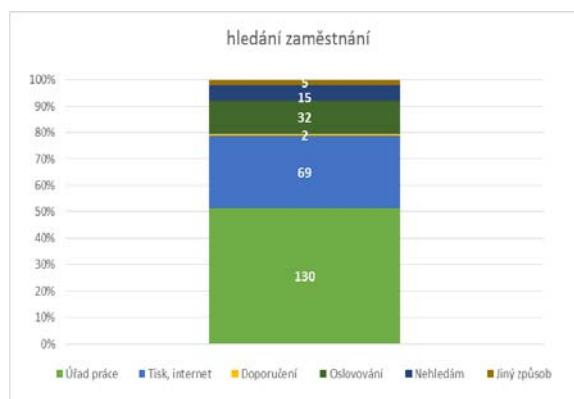
	Počet	%
Studoval/a jsem	27	20,15%
Dostal/a jsem výpověď	30	22,39%
Dal/a jsem výpověď	28	20,90%
Podnikal/a jsem	13	9,70%
Pracoval/a jsem na DPP, DPČ	15	11,19%
Byl/a jsem na rodičovské dovolené	18	13,43%
Jiné	3	2,24%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 15 – Důvod registrace na ÚP

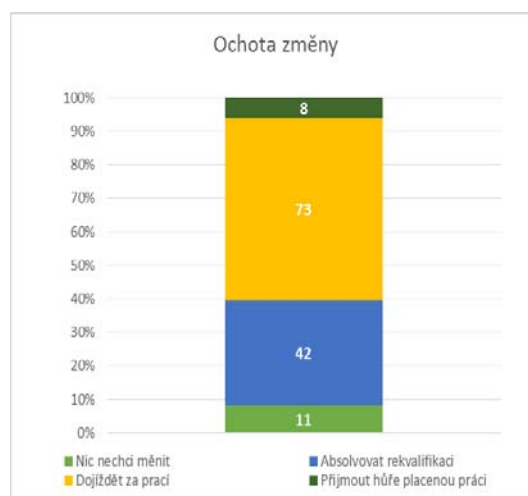
	Počet	%
Úřad práce	130	97,01%
Tisk, internet	69	51,49%
Doporučení	2	1,49%
Oslovování	32	23,88%
Nehledám	15	11,19%
Jiný způsob	5	3,73%
Celkem	253	

Tabulka 16 - Hledání zaměstnání

	Počet	%
Nic nechci měnit	11	8,21%
Absolvovat rekvalifikaci	42	31,34%
Dojždět za prací	73	54,48%
Přijmout hůře placenou práci	8	5,97%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 17 - Ochota změny

5.2.3 Aspekty prožívání nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je výraznou změnou v životě každého z dotazovaných. Je proto velmi důležité zkoumat způsob jakým ji prožívají. U někoho se změna nemusí navenek nijak projevat, ale vnitřně ji může velmi negativně prožívat. Z tohoto důvodu byly do dotazníkového šetření zařazeny i otázky týkající se sociálních, psychických a zdravotních aspektů.

Každý prožívá nezaměstnanost jinak. Nejvíce dotazovaných (47,76%) uvedlo, že nemá žádné problémy se současnou situací. Toto zjištění je pozitivní, ale situace se s prodlužujícím časem může výrazně změnit. To co se na začátku zdá jako nepatrný problém, se může v budoucnu změnit na velmi závažnou životní situaci. O svoji budoucnost má obavy 36,57%, převážně z řad dlouhodoběji nezaměstnaných. Všichni, kteří jsou nezaměstnaní více jak jeden rok, v dotazníku uvedli, že je jejich situace tíživá. Z celkového počtu se jedná o 15,67%. Všichni tito lidé zároveň byli ochotni přijmout hůře placenou práci, což také poukazuje na jejich tíživou životní situaci.

Z hlediska sociálních aspektů se nejvíce dopad nezaměstnanosti projevuje ve špatné finanční situaci (43,28%). Je zřejmé, že z hlediska ztráty příjmů se tento problém objeví první. Proto je dobré si toto riziko pojistit v životním pojištění, aby při případné ztrátě zaměstnání nebyly dopady tak tíživé. Ve 25,37% mají dotazovaní podporu od svých rodin, toto zjištění je přínosné, protože to zajisté pomáhá zmírnit všechny dopady, téměř 9% se setkalo dokonce s pozitivní reakcí. Jedná se převážně o ženy, které se mohou krátkodobě starat více o rodinu, než při zaměstnání. U možnosti jiné převládala odpověď, že žádnou rodinu dotazovaný nemá a nemůže tuto otázku posoudit.

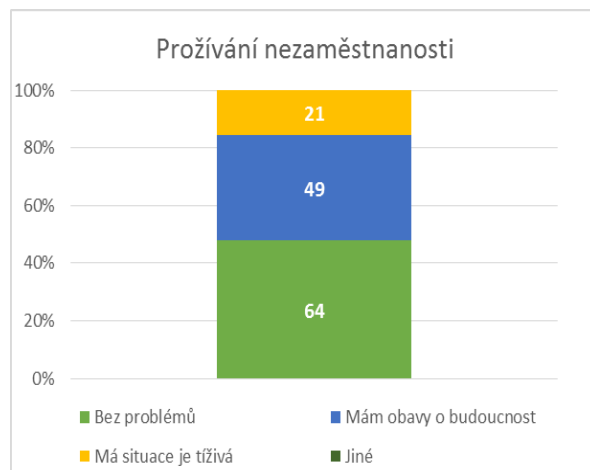
Další důležitou roli v hledání zaměstnání může hrát i psychika. Pozitivním zjištěním je, že 61,19% lidí nepocituje žádné změny v této oblasti. U téměř 24% nezaměstnaných se začíná projevovat současný stav ztrátou sebedůvěry. To se může stát závažným problémem při pracovních pohovorech, kdy určitá míra sebedůvěry může hrát při jinak stejných kvalifikačních předpokladech důležitou roli.

S předchozí částí souvisí i zdravotní problémy. Nezaměstnanost by neměla přímo zhoršovat, nebo zlepšovat zdravotní stav. Jde o to, jak se dotazování s touto situací vyrovnávají. Téměř polovina nepozoruje na svém zdravotním stavu žádné změny. Jednalo se převážně o krátkodobě nezaměstnané a o téměř všechny muže, kteří si zřejmě nezaměstnanost až tolik nepřipouštějí. Zdravotní stav se zhoršil u 38%. To může být

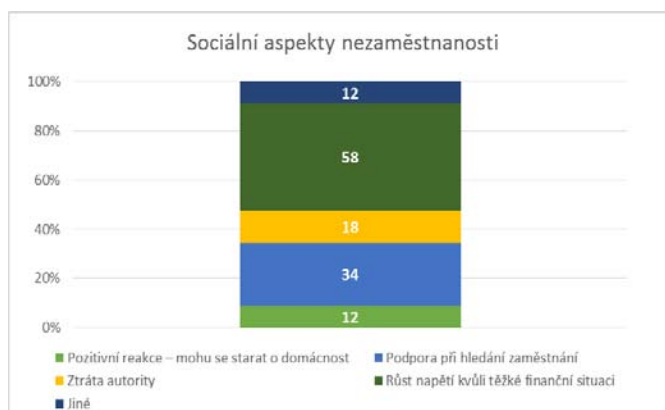
důsledkem utíkání k různým návykovým látkám (alkohol, cigarety, drogy, prášky). Psychický stav taktéž hraje významnou roli, kdy jeho zhoršení může mít za následek i zhoršení zdravotního stavu.

	Počet	%
Bez problémů	64	47,76%
Mám obavy o budoucnost	49	36,57%
Má situace je tíživá	21	15,67%
Jiné	0	0,00%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 18 - Jak prožívají dotazovaní nezaměstnanost

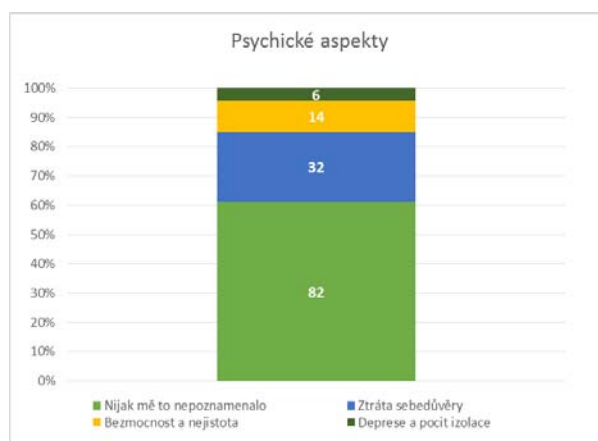
	Počet	%
Pozitivní reakce – mohu se starat o domácnost	12	8,96%
Podpora při hledání zaměstnání	34	25,37%
Ztráta autority	18	13,43%
Růst napětí kvůli těžké finanční situaci	58	43,28%
Jiné	12	8,96%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 19 - Sociální aspekty nezaměstnanosti

	Počet	%
Nijak mě to nepoznámalo	82	61,19%
Ztráta sebedůvěry	32	23,88%
Bezmocnost a nejistota	14	10,45%
Deprese a pocit izolace	6	4,48%
Jiné	0	0,00%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 20 - Psychické aspekty nezaměstnanosti

	Počet	%
Nepozorují žádné změny	66	49,25%
Změnil se k horšímu	51	38,06%
Změnil se k lepšímu	17	12,69%
Celkem	134	100,00%

Tabulka 21 - Zdravotní aspekty nezaměstnanosti

5.2.4 Znalosti a dovednosti dotazovaných

Tato část byla do dotazníkového šetření zařazena v rámci porovnání cílové skupiny 50 a více let. Záměrem bakalářské práce bylo z části objasnit důvody, proč tato skupina shání hůře nové zaměstnání než ostatní věkové kategorie. Z tohoto důvodu bude proveden podrobnější rozbor až v diskuzi k dotazníkovému šetření. Z této části byly stanoveny dva předpoklady v kapitole 5.1 této bakalářské práce.

Mezi staršími dotazovanými byl jednoznačně nejrozšířenější jazyk ruština. Toto je způsobeno situací v minulém režimu, kdy za totality byl jediným jazykem vyučovaným na školách právě Ruský jazyk. V současnosti je ovšem znovu značný nárůst požadavků na Ruský jazyk u některých pracovních míst. Značná znalost ruštiny je i u kategorie 26 – 49 let, kdy část dotazovaných žila v totalitním režimu a platí pro ní to samé co pro kategorii 50 let a více. U starších lidí je malá znalost angličtiny a němčiny, kdy více jak polovina dotazovaných tyto jazyky vůbec neovládá. Tyto výsledky mohou být do jisté míry zkresleny faktem, že se starší dotazovaní necítí příliš jistě v těchto jazycích a proto zvolili radši možnost neovládání daného jazyka.

Z hlediska ovládání počítače není situace jednoznačná. Zatímco poměrně velká část z věkové kategorie nad 50 let neumí tvořit prezentace a neovládá excel, osobní počítač a tvorbu jednoduchých dokumentů, do jisté míry ovládají všichni dotazovaní. Tento fakt je dán požadavky většiny zaměstnavatelů na alespoň základní práci se softwarovým vybavením. Mezi nejčastěji zmiňovaný jiný software ovládaný dotazovanými, patří různé druhy účetních a grafických programů.

Z dotazníkového šetření vyplívá, že téměř 90% vlastní řidičský průkaz skupiny B, což je v dnešní době základním předpokladem u téměř všech inzerátů zaměstnavatelů.

	Věková kategorie														
	18 - 25 let					26 - 49 let					50 a více let				
Známka	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Počet	2	9	4	0	4	19	14	27	9	14	3	4	14	5	6

Tabulka 22 - Řidičský průkaz

	Známka	Věková kategorie														
		18 - 25 let					26 - 49 let					50 a více let				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Anglický jazyk	Psaný jazyk	0	14	0	1	4	16	15	31	7	14	0	0	8	5	19
	Řečové dovednosti	0	8	6	0	5	11	18	33	7	14	0	0	4	8	20
Německý jazyk	Psaný jazyk	1	6	2	5	5	1	5	19	27	31	1	3	2	8	18
	Řečové dovednosti	1	0	7	5	5	0	3	19	15	46	0	4	1	9	18
Ruský jazyk	Psaný jazyk	0	0	2	3	13	5	7	21	28	22	2	4	14	7	5
	Řečové dovednosti	0	0	0	3	15	3	6	15	26	33	0	2	12	9	9

Tabulka 23 - Řečové dovednosti

	Věková kategorie														
	18 - 25 let					26 - 49 let					50 a více let				
Známka	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Ovládání počítače	11	2	6	0	0	14	11	28	27	3	0	3	15	14	0
Textový editor	5	7	3	4	0	13	15	39	14	2	4	2	21	5	0
Tabulkový procesor	3	5	5	6	0	9	16	43	12	3	0	1	16	8	7
Tvorba prezentací	7	3	2	6	1	3	10	31	25	14	1	4	9	7	11

Tabulka 24 - Práce s osobním počítačem

5.3 Diskuze nad výsledky dotazníkového šetření

Před vlastní diskuzí bych chtěla poděkovat pracovníkům ÚP v Benešově za vstřícný přístup, pomoc při sestavování dotazníku a hlavně za distribuci nezaměstnaným. Dále bych chtěla poděkovat i nezaměstnaným za čas strávený u vyplnění dotazníku a ochotu se tohoto šetření zúčastnit. Dotazník byl rozdělen na čtyři sledované oblasti. Nejdůležitější je

z hlediska této bakalářské práce čtvrtá oblast, kde byly zjišťovány dovednosti nezaměstnaných v nejčastěji žádaných požadavcích od zaměstnavatelů.

První část dotazníkového šetření se zabývá základními informacemi o nezaměstnaných. Dotazník častěji vyplňovali ženy, přestože je z hlediska statistických dat v regionu Benešov přibližně stejný počet nezaměstnaných žen i mužů. To vyjadřuje daleko větší ochotu u žen vyplnit dotazník a pomoci při tvorbě této bakalářské práce. Rozložení do věkových kategorií, kdy největší počet je ve věku 26 – 50 let, což je z důvodu nejširšího věkového rozpětí u jednotlivých kategorií. Vzhledem k tomu, že je tato práce zaměřena na rizikovou skupinu občanů nad 50 let, byla téměř čtvrtinová účast dotazovaných z této věkové kategorie, jedná se o 22 žen a 10 mužů. Téměř 80% ze všech dotazovaných je buďto vyučena nebo má středoškolské vzdělání. Z hlediska cílové kategorie je 8 mužů vyučeno a 2 muži mají středoškolské vzdělání. U žen převažuje středoškolské vzdělání ve 14 případech, 5 žen je vyučeno a 3 mají vysokoškolské vzdělání. Rodinný stav je u cílové skupiny spojen s pokročilým věkem, proto 7 žen a 2 muži jsou vdovci, 6 mužů a 4 ženy jsou rozvedení a 11 žen a 2 muži uvedli rodinný stav ženatý/vdaná. Hledisko dětí nehraje u této skupiny velkou roli v rámci dalších výdajů, protože s nimi nežijí ve společné domácnosti. Z hlediska starších nezaměstnaných může hrát tento počet pozitivní roli, lze totiž předpokládat u těchto dětí vlastní příjem a možnost finanční podpory svým rodičům. Nejčastější odpověď u žen i mužů byla dvě děti.

V druhé části cílová skupina prokazuje dlouhodobější nezaměstnanost, u 3 žen a 2 mužů je tato nezaměstnanost delší než jeden rok. Všichni ostatní jsou registrovaní do jednoho roku, přičemž žádný není registrovaný méně než jeden měsíc. Z hlediska uplatnění na trhu práce pak mohou mít tyto dotazovaní větší problém než ostatní věkové kategorie. Většina žen i mužů nad 50 let dostala nebo dala výpověď, pouze dva muži předtím podnikali a z nějakého důvodu ukončili svou podnikatelskou kariéru. Pouze 10% shání zaměstnání přes internet, kdy převládá (mimo možnost ÚP) aktivní oslovování u potenciálních zaměstnanců. U této věkové kategorie je velmi silná ochota se znovu do zaměstnání vrátit, protože 5 žen a 3 muži jsou ochotni přijmout hůře placenou práci, 10 žen a 5 mužů je ochotno ve svém věku dojíždět za prací mimo své bydliště a ostatní jsou ochotni projít rekvalifikační kurz a změnit po padesátce svou kvalifikaci.

V třetí části bylo zjišťováno, jak se lidé z cílové skupiny cítí. Naprostá většina prožívá současnou nezaměstnanost bez problémů, pouze 3 ženy a 4 muži vykazují obavy

o svou budoucnost. Zřejmě se v minulosti na tuto možnost připravili a zařídili si pojištění proti ztrátě příjmů, nebo mají dostatečnou finanční rezervu a nezaměstnanost se jich zatím tolik nedotkla. Zároveň hraje důležitou roli i nižší výdaje na chod domácnosti, protože mají starší děti a ti si často sami vydělávají, a tak se nezaměstnaní nad 50 let musí finančně starat jen sami o sebe. Zdravotní a psychologické aspekty jsou u této skupiny také velmi dobré. Všichni dotazovaní nepozorují žádnou změnu na svém stavu z hlediska nezaměstnanosti.

Poslední část dotazníku má pomoci odhalit důvody horšího uplatnění na trhu práce věkové skupiny nad 50 let. Tato skupina bude porovnávána se skupinou 26 – 49 let, protože oproti první věkové skupině je velký věkový rozdíl a z hlediska životních a mentálních zkušeností jsou tyto skupiny neporovnatelné. První dovednost, kterou požadují všichni zaměstnavatelé, je řidičské oprávnění skupiny B. Zde se cílová skupina hodnotí víceméně podprůměrně. Je to způsobeno tím, že na rozdíl od mladších dotazovaných neměli možnost vlastního auta po získání řidičského oprávnění a převážně si auto půjčovali od rodičů. Dnes je cena automobilů na tak nízké úrovni, že si auto mohou pořídit i mladí. To se pak samozřejmě projevuje menší sebedůvěrou při řízení. Nicméně pouze 6 žen uvedlo, že řidičské oprávnění nemá (případně neumí vůbec řídit). Většina zaměstnavatelů vyžaduje u svých zaměstnanců znalost cizího jazyka. Nejčastěji se jedná o angličtinu. V tomto bodě mají starší lidé největší nevýhodu, protože v minulosti byl jediným jazykem ruština. Toto potvrzuje i dotazníkové šetření, kdy největší znalosti jsou právě u ruštiny. Více jak polovina z cílové skupiny vůbec neovládá němčinu ani angličtinu. Situace u skupiny 26 – 49 let je přesně opačná, zde více jak dotazovaných ovládá angličtinu slovem i písmem na minimálně dobré úrovni. Zde je potřeba, aby zaměstnavatelé tam, kde jazyk není nutností, tento fakt zohledňovali a kladli u skupiny 50 a více let větší důraz na ostatní znalosti a dovednosti. V rámci ICT dovedností je situace vyhovující. Sice jsou tyto znalosti u cílové skupiny hůře hodnoceny než u 26 – 49 let, ale pokud nebereme ohled na tvorbu prezentací, vycházejí výsledky poměrně uspokojivě. Třetina z cílové skupiny neumí vytvořit prezentaci. Tato činnost je však specifická jen pro některé práce a pracovní pozice a není to bráno jako veliký nedostatek. Nepatrně lépe dopadla tvorba tabulek. Celkově mají v této oblasti dotazovaní z cílové skupiny situaci značně ztíženou, protože se ve škole na rozdíl od ostatních skupin nesetkali a museli se všechno doučit až v pozdější době a proto umějí jen to, co používali ve svém předešlém

zaměstnání. Nejlépe u cílové skupiny dopadla tvorba dokumentů a základní ovládání počítače. V této oblasti žádný z dotazovaných nepotvrdil úplnou neznalost těchto dovedností.

6 Závěr

V rámci této bakalářské práce jsem se zaměřila na nezaměstnanost v regionu Benešov. Jedná se o region mě známý, protože v něm žiji. Při srovnání míry registrované nezaměstnanosti jsem zjistila poměrně dobrou situaci, kdy se region pohybuje kolem pátého místa v rámci všech regionů v ČR. Z celkového pohledu je nezaměstnanost v regionu nízká 3,1%, což je oproti předchozímu roku o 0,7% menší a z tohoto důvodu je i poměrně krátká doba nezaměstnanosti, pouze 5,97% uvedlo dobu registrace na ÚP delší než jeden rok. Nejčastější odpovědí byla délka registrace 7-12 měsíců 43,28%. Významnou roli samozřejmě hraje velký počet firem na sledovaném území. V neposlední řadě jde i o dobrou dopravní obslužnost a blízkost hlavního města Prahy, jako potencionálního velkého zaměstnavatele občanů regionu. Bylo zjištěno, že 54,48% dotazovaných je ochotno dojíždět za prací.

Dotazníkové šetření na vzorku registrovaných na ÚP v Benešově potvrdilo statisticky zjištěná data. Poměr registrovaných mužů a žen na ÚP je téměř stejný, přesto necelých 70% dotazovaných tvoří ženy. Cílovou skupinu nad 50 let tvoří 23,88% z dotazovaných (22 žen a 10 mužů), která je znevýhodněná při hledání zaměstnání, většinou z důvodu nedostatečné kvalifikace a vzdělání. Zaměstnavatelé potřebují převážně kvalifikované pracovníky. Cílová skupina na tom má však také svůj podíl. Většinou mají větší mzdové nároky, než například absolvent školy, který ještě nebyl zaměstnán. Nejsou tak zdatní v jazykových dovednostech, kdy více jak polovina uvedla, že vůbec neovládá německý a anglický jazyk. Mohou se opírat o delší zkušenosti v rámci předešlého zaměstnání, ale bývají často méně flexibilní než ostatní věkové skupiny.

Z dlouhodobého hlediska je nezaměstnanost v regionu příznivá a stabilní ve srovnání s ostatními regiony. Ze sledovaného vzorku nezaměstnaných na ÚP vyplývá, že největší dvě skupiny nezaměstnaných jsou jednak lidé se vzděláním středních škol 39,55% a odborných učilišť 41,04%. Proto by bylo řešením, aby tyto skupiny využily různých rekvalifikačních kurzů a snažily se získat uplatnění v novém oboru, protože u nás v regionu jsou potřeba pracovníci převážně ve strojírenství (viz.Sellier a Bellot). Tato továrna se nyní rozšiřuje a má velké problémy sehnat kvalifikované pracovníky.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BARROW, Colin. *Základy drobného podnikání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-7169-232-8.

BROŽOVÁ, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-16-4.

BROŽOVÁ, D.: Kapitoly z ekonomie trhů práce. 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. Nakladatelství OEconomica, 2006. 173. s. ISBN. 80-245-1120-7.

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002. Psyché (Grada). ISBN 80-247-9006-8.

HALÁSKOVÁ, Renata. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita, 2001. 93 s. ISBN 80-7042-595-4.

HONZÁK, Radkin a Vladimíra NOVOTNÁ. *Krize v životě, život v krizi*. Praha: Road, 1994. Psyché (Road).

KEBZA, Vladimír. *Psychosociální determinanty zdraví*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1307-5.

KLÍMA, Jan. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 141 s. ISBN 80-86851-27-3.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. rozšířené vydání. Praha: SLON, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.

PETRÁŠEK, Josef. *Sociální politika*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 1992. ISBN 978-80-86723-41-9.

SAMUELSON, Paul A.; NORDHAUS, William D. *Ekonomie*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.

Internetové zdroje

Administrativní rozdělení. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/benesov_s_nazvy_obci_barevne

Demografické údaje regionu Benešov. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-07-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822631/001_Ben.xlsx/3f0b76ed-7fe1-482e-8686-6bce645e5b60

Charakteristika regionu Benešov. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_benesov

Poloha regionu Benešov. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/okresy>

Základní statistické údaje. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

8 Přílohy – Dotazník pro nezaměstnané

Dotazník je určen nezaměstnaným osobám starším 18-ti let. Dotazník je zcela anonymní a slouží pro potřeby bakalářské práce.

U každé otázky zakroužkujte jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak.

1. Pohlaví

- a. muž
- b. žena

2. Věková kategorie

- a. 18 – 25 let
- b. 26 – 49 let
- c. 50 a více let

3. Rodinný stav

- a. svobodný/á
- b. ženatý/vdaná
- c. rozvedený/á
- d. vdovec/vdova

4. Dosažené vzdělání

- a. základní
- b. vyučen/a
- c. středoškolské
- d. vyšší odborné
- e. vysokoškolské

5. Počet dětí

- a. žádné
- b. jedno
- c. dvě
- d. tři a více

6. Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?

- a. méně než 1 měsíc
- b. 2 – 6 měsíců
- c. 7 – 12 měsíců
- d. déle než rok

7. Co předcházelo Vaší nezaměstnanosti?

- a. studoval/a jsem
- b. dostal/a jsem výpověď
- c. dal/a jsem výpověď
- d. podnikal/a jsem
- e. pracoval/a jsem na DPP, DPČ
- f. byl/a jsem na rodičovské dovolené
- g. jiné, vypište: _____

8. Co jste ochoten/ochotna udělat pro získání zaměstnání?

- a. nic nechci měnit
- b. absolvovat rekvalifikaci
- c. dojíždět za prací
- d. přijmout hůře placenou práci
- e. jiné, vypište: _____

9. Způsoby hledání zaměstnání (Ize zakroužkovat více odpovědí)

- a. úřad práce
- b. tisk, internet
- c. doporučení známých
- d. aktivní oslovování firem
- e. nehledám
- f. jiný způsob, vypište: _____

10. Jak prožíváte současnou nezaměstnanost?

- a. bez problémů
- b. mám obavy o budoucnost
- c. má situace je tíživá
- d. jiné: _____

11. Jak přijala nezaměstnanost rodina?

- a. pozitivní reakce – mohu se starat o domácnost
- b. podpora při hledání zaměstnání
- c. ztráta autority
- d. růst napětí kvůli těžké finanční situaci
- e. jiné: _____

12. Psychické pocity při ztrátě zaměstnání

- a. nijak mě to nepoznamenalo
- b. ztráta sebedůvěry
- c. bezmocnost a nejistota
- d. deprese a pocit izolace
- e. jiné: _____

13. Změnil se váš zdravotní stav?

- a. nepozoruji žádné změny
- b. změnil se k horšímu
- c. změnil se k lepšímu

14. Jaké jsou vaše znalosti a dovednosti

(oznámujte jako ve škole 1 – výborně, 5 – neovládám)

a. řidičský průkaz skupina B, praktické zkušenosti s řízením: _____

b. Cizí jazyk:

Jazyk	psaný jazyk	řečové dovednosti

c. Práce s osobním počítačem

Ovládání počítače: _____

Textový editor: _____

Tabulkový procesor: _____

Tvorba prezentací: _____

Další programy, vypište:

_____:

_____:

_____:

_____:

d. Jiné schopnosti a dovednosti, vypište:

_____:

_____:

_____:

_____: